

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 18, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Mladi kralj je odkril spomenik svojemu velikemu očetu

Tako svečanega praznika Ljubljana že dolgo ni videla, kakor smo ga imeli na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II., ko je Ljubljana in z njo vsa Slovenija hkratu s proslavo kraljevega rojstnega dne odkrivala spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Trume ljudi so prišle z vlaki, z drugimi vozili in peš v Ljubljano, da počastijo spomin kralja, ki je dal življenje za svoj narod. Z vso to množico, ki je štela nedvomno okoli 50.000 duš, so prišli Sokoli, gasilci, slovenski fantje, dobrovoljci, koroški borci, rezervni oficirji in druga združenja. Številna društva so imela s seboj svoje prapore. Vmes so bile razne godbe. Tudi šolstvo se je udeležilo slovesnosti.

Zlasti je bil veličasten pogled na čete Sokolov in Sokolic, ki so se v dolgem sprevodu z okoli 60 prapori pomikale proti slavnostnemu prostoru na Kongresnem trgu, poleg katerega je bil v Zvezdi postavljen spomenik kralju Zedinitelju. Zastopani so bili Sokoli prav iz vseh krajev Slovenije. Skoraj istočasno so krenili s Stadiona na slavnostni prostor oddelki slovenskih fantov in deklet.

Okrog spomenika, ki je bil še pokrit, so se zbrala odposlancstva neštetihih društev s prapori. Goste so pozdravljali člani ožjega odbora za postavitve spomenika z g. Pipenbacherjem na čelu. Vrvež je postajal čedalje hujši. Vse je nestrpnost pričakovalo začetka slovesnosti, zlasti še, ker je bil v zadnjem trenutku najavljen prihod mladega vladarja in drugih članov kraljevske hiše.

Nekaj minut pred 11. je godba na gornjem delu Kongresnega trga zaigrala kraljevsko himno, kar je bilo znamenje, da se je pripeljal kralj. V smeri od Gradišča je prišel val vzklikov in prihitela je vrsta avtomobilov. Drug za drugim so izstopili visoki gostje: Nj. Vel. kralj Peter II. v uniformi letalskega podporočnika, ki mu odlično pristoji, Nj. Vis. knez namestnik Pavle, Nj. Vis. kneginja Olga in kneževiča Aleksander in Nikolaj. Vsa velika množica je visoke goste navdušeno pozdravljala. K Nj. Vel. kralju je pristopil predsednik spomeniškega odbora in mu izrekel prisrčno dobrodošlico. Sredi viharne vzklikanja sta si kralj in predsednik stisnili roke v pozdrav. Tajnik spomeniškega odbora Pogačnik in blagajnik inž. Bevc sta kralju, knezu, kneginji in kneževičema pripela na prsi slavnostne znake. Visoki gostje so zavzeli svoje prostore pri spomeniku. Nato je imel dr. Pipenbacher daljši govor o blagopokojnem kralju, ki ga je 9. oktobra l. 1934. popoldne umorila zločinceva krogla. V svojem govoru je govornik opisal, kako je ta vest pretresla srca vseh Jugoslovenov, saj je bil kralj Aleksander I. kot vojskovodja, vladar in državnik neumoren delavec za našo Jugoslavijo. Zanj je dal tudi svoje življenje in njegove zadnje besede so bile: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Ob koncu svojega govora je dr. Pipenbacher izvajal, da so vdanost, hvaležnost in ljubezen do tako tragično umrlega vladarja terjale vidnega izraza. Zato so na-

stale po Jugoslaviji v njegov spomin številne prosvetne in človekoljubne ustanove in številni spomeniki, med njimi zdaj tudi spomenik v beli Ljubljani. Po govoru je dr. Pipenbacher zaprosil Nj. Vel. kralja, naj odkrije spomenik.

Mladi kralj je pristopil k spomeniku in potegnil za vrstico. Velikanska državna trobojnica, ki je zakrivala spomenik, se je razgrnila in pokazal se je kraljev lik v vsej svoji veličastnosti. Z ljubljanskega gradu so odjeknili topovski streli in oddelek vojske na Kongresnem trgu je oddal trikratno salvo.

Nato je predsednik nazdravil mlademu kralju in kraljevski rodbini Karadjordjevičev, položil za spominski odbor venec pred spomenik in zaprosil predsednika občine, naj prevzame spomenik v last in varstvo mestne občine ljubljanske. Godba je zaigrala »Bože pravde«. Takoj nato so trije oficirji prinesli veliki kraljev venec, ki ga je mladi kralj sam pomagal prisloniti ob spomenik. Potem so prinesli veliki venec kneza namestnika

Pavla, ki ga je knez istotako sam položil zraven kraljevega. Na drugo stran so položili venec ministra za vojsko in mornarico.

Po dolgotrajnem vzklikanju visokim gostom je povzel besedo ljubljanski župan dr. Adlešič. Prevzel je spomenik v varstvo in last mesta Ljubljane, položil venec mestne občine k spomeniku in zaključil nagovor z vzkliki kralju Zedinitelju, kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, vsemu kraljevskemu domu in kraljevini Jugoslaviji. Visoki gostje so se kmalu zatem poslovili in odpeljali z avtomobili med ponovnim vzklikanjem množice.

Sledilo je polaganje vencev, tako da jih je nastala cela grmada. Vse vence so pozneje zazobesili po vseh drogovihi okoli spomenika. Po zaključku svečanosti je sledil razhod, ki je zaradi tako številne množice trajal skoraj eno uro.

Praznično razpoloženje je trajalo tudi še popoldne. Vrvež je bil po vseh ulicah, zlasti po tistih, ki so držale h kraljevemu spomeniku. Množice so prihajale ogledovat si od bližje spomenik in vence.

Tudi zagorski Sokol je odkril spomenik nepozabnemu kralju

Zagorje, septembra.

Zagorski Sokol je lepo proslavil kraljev rojstni dan, priredil je lepo uspelo akademijo in v nedeljo je odkril spomenik nepozabnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju ob izredno veliki udeležbi sokolskega in drugega občinstva.

Slavnostno okrašana postaja je z množico domačinov pričakovala v nedeljo vlakov. Ljubljane je privozil s polurno zamudo, iz njega pa se je vsula prava vojska rdečih srajc in drugih posetnikov. Pred postajo se je sestavila pestra množica s sokolsko konjenico na čelu. Za njo se je razporedil odred vojakov v bojni opremi, za njim morje rdečih srajc. Ko je zaigrala rudarska godba koračnico, je udaril v črni prah korak sokolskih čet. Daleč naokrog se je razlegala sokolska pesem. Z vihrajočimi prapori in s pesmijo na ustih so pozdravljani od množice gledalcev ob cesti in obmetavani s cvetjem prikoralaki na letno telovadišče.

Ob 11. se je pripeljal v spremstvu z rudniškim obratovodjo g. inž. Karnovškom kraljevi odposlanec podpolkovnik g. Stefanovič. Pozdravil je pred Sokolskim domom postrojene sokolske čete z »Zdravo, Sokoli!« ter sprejel raporte in burne odzdrave, ki se jim je priključilo navdušeno občinstvo brez razlike stanu in prepričanja.

Veličasten je bil pogled na dom, kjer je pod trobojnico na visokem podstavku čakalo poprsje kralja Zedinitelja na odkritje. Na obeh straneh gozd praporov, ob spomeniku peštre narodne noše, predstavniki banske uprave in drugi zastopniki javnega življe-

nja. Občinstvo pa je zasedlo dolgo cesto, kamor je segal pogled. Posebno pozornost je zbujal pred spomenikom razporejeni odred vojakov pod poveljstvom podporočnika g. Antona Crnjeviča iz Celja. Med prapori so stali tudi trije prapori fantovskih oddelkov in med veliko množico je bilo tudi odposlanstvo rezervnih oficirjev, ki ga je vodil rezervni kapetan Gregorič Edo iz Litije.

V slovesno tišino je izpregovoril br. Cene Košmerl vznesene besede v spomin na nesmrtnega kralja, ki mu je h kraju zadonel tisočeri »Slava!« Nato je kraljevi odposlanec po krepkem nagovoru odkril spomenik. V modro nebo so zagrmle tri salve, godba pa je zaigrala državno himno. Sledilo je polaganje vencev in pevsko društvo »Loški glas« je iz polnih rudarskih grl zapelo pod vodstvom učitelja g. Korošca »Slovan na dan«.

Popoldne se je ob velikanski udeležbi vršil nad vse lep javni nastop. Ob tej priliki je godba pod vodstvom našega ožjega rojaka upokojenega višjega kapelnika dr. Čerina Josipa zaigrala njegovo skomponirano koračnico.

Zagorje je z odkritjem spomenika velikega kralju pokazal svojo veliko rodoljubnost.

Popoldne se je ob velikanski udeležbi vršil nad vse lep javni nastop. Ob tej priliki je godba pod vodstvom našega ožjega rojaka upokojenega višjega kapelnika dr. Čerina Josipa zaigrala njegovo za Sokolov jubilej skomponirano koračnico, ki je bila deležna velikega odobravanja. Zagorje je z odkritjem spomenika velikemu kralju pokazalo svojo veliko rodoljubnost.

Trije rodovi koroških Slovencev

Zadnji »Koroški Slovenec« prinaša zanimivo razpravo o položaju današnje slovenske mladine na Koroškem in piše med drugim.

»Tri rodove zrem med nami, ki se imenujemo slovenska narodna družina: očete in matere Grafenauerjeve šole, može in žene, dozorovajoče v povojnem dvajsetletju, in mladino, rojeno v zadnjem desetletju. Naše očete in matere občudujem in sem jim hvaležen za vzgojo in nasvete. Sam v vrstah drugega rodu doživljam rastočo odgovornost za mladino, ki stoji pred nami.

Za časa naših očetov je bila slovenska narodna zavest v visokem poletu. Nam, njihovim sinovom in hčeram, je tedaj laže, ker naša mladost korenini v letih, ko je bilo na dnevnem redu deželnozborskih zasedanj vprašanje prosvetne samouprave koroških Slovencev in ko so naši poslanci zahtevali vsestransko enakopravnost slovenskega človeka na koroških tleh. Prosveta minilih let je v pretežni meri slonela na naših ramah in po njej smo si izklesali svoj duhovni in narodni pogled. Tako je rasla po lastnem prosvetnem prizadevanju in še po stikih z maternim narodom v nas zavest slovenske narodne družine od Brda do Pliberka in se še

očvrstila, ko je naša dežela stopila v novo politično razdobje.

Naša mladina, ki še obiskuje šole ali že odrasča šolskim klopem, se zbuja v času slovenskega prosvetnega zatišja; njen spomin ne pozna minilih narodnostnih borb, njena šola ne goji nikakih narodnostnih prvin, snivajočih v mladih srcih, in ne nadaljuje družinske vzgoje v narodnem pogledu. Silovitost časa, v katerem zorijo zanamci iz otrok v mladeniče in mladenke, odkazuje slovensko le prav neznaten prostorček. Leta torej, ko je mlada duša odprta za dobro in plemenito misel, morejo miniti, ne da bi bila zanje izgovorjena misel, za katero so naši dedje in očete krvaveli in ki polni naša srca z gorečim navdušenjem. Ta rod so naši mlajši bratje in sestre, morda že naši otroci. Mi nosimo odgovornost za njihov narodni čut in duhovni pogled.

Bodočnosti ne prerokujemo. Eno pa je gotovo: soodločevala bo misel narodnosti, kajti ta ni plod miselnih blodenj in ne sad kakih pretiravanj, marveč sad tisočletne človečanske prosvete. Narodnostno zadržanje naše mladine v bodočnosti nam bo torej plačilo ali kazen: plačilo za izvršeno dolžnost narodne vzgoje ali kazen za zanemarjanje slovenske prosvete pri naši mladini.

Dobrudža je velikega gospodarskega pomena za Bolgarijo

Svicaški dnevnik »Journal de Geneve« je objavil te dni članek o gospodarskem pomenu Dobrudže za Bolgarijo. Iz članka povzemamo:

»Narodnostno ni Dobrudža nikdar prenehala biti bolgarska. Odcepitev te pokrajine od Bolgarije se je zato zmerom smatrala za veliko krivico. V gospodarskem pogledu je odcepitev v žitne pokrajine pomenila za Bolgarijo občutljivo izgubo. To dokazujejo nastopne številke: Južna Dobrudža je izključno kmetijska dežela. Obdelana zemlja obsega 664.088 ha, kar predstavlja 30.24 odstotkov površine te dežele, a 12,5 odstotka v primeri z vso obdelano zemljo Bolgarije. Zemljiška posest je razdeljena takole: posestva do petih hektarov zavzemajo 54 odstotkov vseh pose-

stev v Dobrudži (v Bolgariji pa 68.7 odst.); srednja posestva od petih do desetih hektarov predstavljajo 43.4 odstotka vseh posestev v Dobrudži (v Bolgariji pa samo 31 odstotkov); delež velikih posestev preko 50 ha znaša v Dobrudži 2.6 odstotka (v Bolgariji pa samo 0.3 odstotka).

Po splošnem popisu iz leta 1910 je imela Dobrudža, ki je bila tedaj del Bolgarije, 15.6 odstotka vseh železnih plugov v Bolgariji, 24.4 odstotka vseh setev, 22.75 odstotka vseh konj, uporabljivih za kmetijsko delo. Kakšno izgubo je utrpelo pristanišče v Varni zaradi odcepitve Dobrudže, najbolje dokazuje padec izvoza iz tega pristanišča od 1.052.000 registrskih ton v letu 1911. na 700.000 registrskih ton po letu 1913.

Iz grozdnih pečk se dobiva dobro olje

Ze dalje časa primanjkuje v naši državi olja. Nedavno je bil v Beogradu posvet pristojnih činiteljev, ki je sklenil, da se bo odločno pospeševalo sajenje oljnatih semen, predvsem repice in sončnice za jedilno olje in lanenega semena, predvsem za firnež.

Slična prizadevanja za sajenje ricinovega semena so že pred leti rodila zelo dober uspeh, tako da danes naša industrija zlasti za vojaške namene, ni več odvisna od uvoza tega semena. Žal pa enaka prizadevanja za sajenje lanu niso imela uspeha in moramo še zmeraj upoštevati laneno seme za našo industrijo firneža, barv in lakov.

Imamo pa še druge možnosti za pridobivanje olja. Na primer iz grozdnih pečk. V pečkih od grozdja je 12 do 20 odst. olja, ki je precej podobno lanenemu olju in se da dobro

predelovati bodisi v jedilno olje ali v industrijsko olje. 100 kg grozdja da tri do štiri kg pečka. Če upoštevamo, da znaša letina v Jugoslaviji okrog 50.000 vagonov grozdja, lahko rečemo, da zavržemo s temi pečkami letno najmanj 250 vagonov olja. Ločenje pečk iz tropin ni več vprašanje, ker obstojajo precej preprosti zadevni stroji. Pečke se potem posuše, ostale tropine pa se porabijo za žganje ali za gnoj. Izkoriščanje pečk od grozdja za pridobivanje olja se izvaja na debelo celo v deželah, ki niso nikdar trpele na pomanjkanju olja, kakor na primer v Franciji in Italiji. Naši vinogradniki naj torej poskusijo, saj je olje zdaj drago. Zdaj dozorevajo tudi buče in bučno olje je znano kot okusno, zdravo in redilno. Napravite si čim več olja. Čas je tak, da je treba vse izkoristiti.

Na vajah naše vojske pri Beogradu so prvič nastopili padalci

Na Torlaku v beograjski okolici so bile v ponedeljek dopoldne vaje vojaštva dunavske divizijske oblasti z vsem najmodernejšim napadalnim in obrambnim orožjem. Vajam, ki

jih je vodil poveljnik dunavske divizijske oblasti divizijski general g. Milutin Nikolić, so prisostvovali minister za vojsko in mornarico armadni general g. Milan Nedić, pomočnik

inspektorja vojaške sile general g. Bogoljub Ilić in drugi. Napad vojaštva je bil izveden približno po načinu napadov nemške vojske v nedavni vojni na Poljskem, v Belgiji, na Holandskem in v Franciji. Pri današnjih vajah je naša vojska uporabila sploh vse vrste modernega orožja, ki se ga poslužuje moderna vojska v napadu in obrambi. Poleg pehote so v glavnem nastopili motorizirani oddelki, proletalski topovi in strojnice, tanki od najlažjih do najtežjih, motociklisti itd. V izredno močnih eskadrah je nastopilo tudi letalstvo od lovcev do najtežjih bombarderjev, ki so izvajali vse napade po zadnjih izkušnjah v zdajšnji vojni. Napada se je udeležilo nad sto letal.

Pri teh vajah so prvič nastopili oddelki padalcev, katerih se je spustilo s posebnih letal nad sto. Vsi napadi, kakor tudi obramba z vsem najmodernejšim tehničnim orožjem so bili izvedeni odlično in s potrebno vestnostjo, kar najbolj dokazuje veliko izurjenost naše vojske v vseh vrstah orožja. Po uspešno končanih vajah so vse vojaške enote napravile mimohod pred ministrom za vojsko generalom Nedićem in ostalimi vojaškimi odličniki. Številno občinstvo je povsod prirejalo vojski navdušene počastitve.

Kaj je novega na Koroškem

Gospodarji v Nemčiji bodo smeli odslej za delavce iz bivše Poljske nakazovati v njihovo domovino prihranke iz leta 1939. brez posebnega dovoljenja. Potrebno pa je potrdilo delovnega urada za dobo zaposlitve o višini nakazila. Kmetijski delavci smejo poslati največ 25 mark mesečno.

V Trstu je umrl koroški rojak iz Zahomca na Zilji trgovec Franc Wiegeler, po domače Pipov Franc. Kljub bivanju v tujini je ostal zmeraj zvest svoji koroški zemlji in je Zahomčanom, če je bilo treba, tudi rad pomagal.

Otroci iz podjunske vasi, ki zdaj bivajo v Bavarski, se sredi tega meseca vrnejo domov. Nato pojde druga skupina na Württemberg.

Na Brnci so odprli novo poslopje za otroški vrtec. S tem je v deželi 73 trajnih in 144 poletnih nemških otroških vrtcev s skupno 7800 otroki. Izdatkov zanje je bilo doslej okroglo dva in pol milijona mark.

V začetku septembra je stopila v veljavo nova karta za obleko. Obsega v nasprotju s staro 150 točk. Pri novih kartah se bo oziralo tudi na kakovost blaga.

V Ločah ob Baškem jezeru so pokopali osemdesetletno mater župnika dr. Ogrisa. Nad 40 let je rajnka gospodinjila v župnišču. Rajnica in njen sin sta po rodu iz Spodnje-rožanske Šmarjete. Rajnka naj počiva v miru!

Leta 1937. je bilo v Avstriji rojeno 86.351 to je 12.8 živga novorojenčka na tisoč prebivalcev. V stari državi je znašalo število novorojencev preden so narodni socialisti prevzeli oblast približno 14 na tisoč prebivalcev. Če primerjamo te številke z današnjimi podatki rojstev v Veliki Nemčiji, potem lahko ugotovimo znaten razvoj nemškega naroda. Če znaša število rojstev v državi leta 1937. 12.8 na tisoč prebivalcev, na Salzburškem in na Koroškem pa za prvo letošnje četrtletje celo 14 na tisoč prebivalcev.

Dopisi

BREŽICE (Smrtna kosa). V četrtek je preminil v tukajšnji ja. i bolnišnici stari Brežič: g. Brložnik Josip, umetni vrtnar, star komaj 48 let. Zapušča hčerko in ženo. Bil je prijazen mož in vnet nacionalist. Naj mu bo lahka domača gruda. Iskreno sožalje ženi in hčerki!

NJEGOVO SRCE

Jaka: »Gospodična, moje srce je vaše.«
Vera: »To ste rekli tudi moji prijateljici.«
Jaka: »Da, toda ona ga ni hotela.«

Politični pregled

Sredi preteklega tedna so bili v Rumuniji veliki nemiri. Nastali so zaradi hudega udara, ki je zadel Rumunijo spriču odstopa velikega dela Transilvanije Madžarom. Zavoljo teh nemirov je morala odstopiti dozdajšnja Gigurtova vlada in je

novi rumunski vladar sestavil general Antonescu, ki je znan prijatelj Železne garde.

General Antonescu je začel takoj delati red v državi. Dosegel je ukinjenje ustave in razpust obeh zbornic ter hoče rumunsko zunanjo politiko nasloniti na os Rim-Berlin. Kot diktator je Antonescu s svojim nastopom že toliko uspel, da je v Rumuniji zdaj v glavnem mirno. Mnogo ljudi je bilo aretiranih.

Pretekli teden je eden izmed voditeljev Železne garde, Horeon Sima,

izvršil napad na kralja Karola, ki je kmalu nato odstopil

in prepuštil prestol svojemu sinu Mihaelu, ki je bil razglašen za kralja. Mladi kralj šteje šele 19 let. Vesti iz Bukarešte pravijo, da ljudstvo mladega kralja navdušeno pozdravlja.

Iz Bukarešte poročajo, da je

izdal rumunski diktator Antonescu vrsto strogih zakonov in uredb,

s katerimi hoče utrditi svoj položaj. Tako določa neka uredba, da morajo vsi bivši predsedniki vlade in tajniki v ministrstvih, ki so upravljali državo v zadnjih desetih letih, upravičiti svoje imovinsko stanje pred posebno komisijo pri predsedništvu vlade. Posebna uredba odpravlja znake in uniforme bivše državne stranke kakor tudi raznovrstne vojaške uniforme. Za bodočo se uvaja enotna uniforma za vse vrste orožja. Izvršen bo pregled vseh sodnih razprav v zadnjih osmih letih in preiskava proti vsem sodnikom in državnim tožilcem, ki so vodili te razprave. Med razpravami, ki so se vodile v zadnjih osmih letih, se smatrata kot najpomembnejši sodna razprava proti polkovniku Prekupu in njegovim tovarišem l. 1934. in razprava proti pokojnemu vodji Železne garde Corneliu Codreanu l. 1938. Odpravljeni so rosebni vlaki za ministre. Nadaljnja uredba odpravlja rumunska veleposlaništva v tujini. Rumunija je imela doslej veleposlaništva v Franciji, Turčiji, Jugoslaviji, Grčiji, Poljski in v Vatikanu. Vsa ta veleposlaništva razen pri poljski vladi, ki je prenehala poslovati, se spreminjajo v poslaništva. Te ukrepe smatrajo za znak varčevanja in pa za posledico nove rumunske zunanje politike.

Moskovski radio poroča,

da je znane rumunsko-sovjetske obmejne spore prejšnji mesec povzročil kralj Karol osebno.

Po njegovem nalogu je več rumunskih tolpa, pa tudi oddelkov redne vojske s težkim orožjem vpadlo na sovjetsko ozemlje. Kralj Karol je hotel na ta način bržkone zbuditi vtis, da ogroža Rusija Rumunijo. S tem naj bi bilo pripravljeno primerno razpoloženje za madžarsko-rumunske razgovore, ki so se tedaj začeli. Prav tako je hotel kralj Karol s temi vpadi doseči, da bi Nemčija in Italija jamčili rumunske meje. Razen tega je hotel skaliti nemško-ruske odnose in zbuditi nezaupanje med obema državama. Moskovski radio pravi dalje, da vodi zdajšnja rumunska vlada generala Antonesca povsem drugo politiko in da so vsi krivci rusko-rumunskih obmejnih sporov že zaprti.

V soboto, nedeljo, ponedeljek in torek so bili izvršeni

doslej najsilnejši napadi nemških bombnikov na London in nekatera druga angleška mesta.

Nemške bombe so povzročile velika razaranja zlasti v Londonu, kjer je bilo porušeno mnogo zgradb. Nemške bombe so terjale tudi številne mrtve in ranjene. Razen tega so Nemci začeli streljati v Anglijo z daljnostrelnimi topovi, postavljenimi na francoski obali. Angleški topovi so jim odgovarjali. Angleška poročila navajajo, da so

med bombardiranjem zbili vrsto nemških letal na tla. Povečane nemške bombniške napade na Anglijo smatrajo kot pripravo za glavni nemški napad na Anglijo. Glede na te napade so zagrozili v Angliji, da jih bodo Nemcem vrnil.

Na drugi strani pa so

tudi angleška letala napadala nemške kraje.

Bombardirala so Berlin in napravila veliko škodo. V Hamburgu so izvršila napad na pristaniške naprave in ladjedelnice. Kakor piše ameriški listi, je Berlin tokrat doživel najhujši angleški letalski napad.

V soboto je bil

podpisan sporazum med bolgarskim in rumunskim odposlanstvom v Craiovi o odstopitvi južne Dobrudže Bolgariji.

Pogodba določa, da bodo rumunska oblastva izpraznila Dobrudžo od 15. do 20. septembra, bolgarska oblastva pa bodo začela prevzemati upravo 16. septembra. Bolgarska vojska bo vkorakala v Dobrudžo 20. septembra in bo počasi zasedla deželo. Zasedba bo končana do 30. septembra. Tudi glede denarne odškodnine je bil dosežen sporazum. Bolgarija mora plačati Rumuniji odškodnino v višini milijarde lejev. Ker pa ima Bolgarija nasproti Rumuniji še neke terjatve, bo zahtevana odškodnina vknjižena kot poravnana. Glede narodnih manjšin določa pogodba, da se bo iz južne Dobrudže prisilno izselilo okrog 100 tisoč Rumunov, iz severne Dobrudže pa okrog 45.000 Bolgarov. — Južna Dobrudža je bolgarska dežela, a hkrati tudi nujno potrebna Bolgariji kot žitnica. Rumunska javnost se je tega tako zavedala, da ni protestirala proti odstopu, medtem ko je zaradi odstopa severne Transilvanije Madžarski nastala med ljudmi pravcata revolucija.

Iz Moskve poročajo, da

se je bolgarski poslanik v Moskvi zahvalil predsedniku sveta sovjetskih komisarjev Molotovu za pomoč glede južne Dobrudže.

ki jo je Bolgarija brez večjega odpora dobila od Rumunije. Molotov je izrazil poslaniku Stamenovu svoje zadovoljstvo nad zahvalnim sporočilom.

Iz Washingtona poročajo.

Največji vojni proračun v zgodovini Zedinjenih držav v znesku 5 milijard 251.480.000 dolarjev je dobil te dni s podpisom predsednika Roosevelta zakonsko moč.

Za oborožitev vojske na kopnem je določen znesek treh milijard dolarjev, ki jih mora kongres še posebej odobriti. S tem zakonom so proračunska sredstva razdeljena za popolno oborožitev 1.200.000 mož, za nabavo rezervnih tankov, topov in municije, za opremo nadaljnjih 800.000 mož, za nabavo 14.439 vojaških letal in 4028 vodnih letal. Nadaljnje vsote so določene za ojačenje vojne mornarice, ki je razdeljena na dva dela, atlantsko in pacifiško. Mornariško ministrstvo je izdalo naročila za gradbo 201 nove vojne ladje. S tem se bo število ameriških vojnih ladij povečalo na 650. Naposled določa ta zakon 472 milijonov dolarjev za nove naprave v zasebni in državni vojni industriji.

Predsednik poljske vlade v begunstvu, ki ima svoj sedež v Londonu, general Sikorski, je imel ob priliki prve obletnice nastanka vojne po radiu govor, v katerem je med drugim dal tudi

nekaj podatkov o vojni med Nemčijo in Poljsko.

General Sikorski je v svojem govoru navedel, da je štela nemška napadalna vojska 37 divizij, med katerimi je bilo 16 oklopnih in motoriziranih. Nemška vojska je razpolagala z več tisoč tanki, katerim je utiralo pot več tisoč letal. Proti nemški sili je Poljska mogla postaviti samo 30 divizij, med katerimi niti ena ni bila oklopna ali motorizirana. Imeli so samo 600 letal in 200 tankov. Vsak poljski vojak se je moral boriti proti štirim nemškim, vsak poljski tank je imel

proti sebi 20 nemških tankov. Na podlagi podatkov, ki so seveda le približni, so Nemci v treh tednih vojne na Poljskem izgubili okroglo 100.000 mrtvih in 200.000 ranjenih. V bojih so Nemci po navedbah generala Sikorskega izgubili 1000 letal in prav toliko tankov. General Sikorski je govor zaključil z ugotovitvijo, da nemška oborožena sila v vsem razvoju vojne ni nikjer naletela na takšen odpor, kakor na Poljskem, dokler se nista spopadli nemška in angleška oborožena sila.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: na sejmu v Kranju: voli in telice I. vrste po 9, II. po 7.75, III. po 6.50, krave I. po 8.25, II. po 7.25, III. po 6.2, teleta I. po 9.25, II. po 7.75 din; na sejmu v Ljubljani: voli po 7 do 9, krave po 4 do 7.75, teleta po 7 do 9 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: špeharji po 16.50, pršutarji po 13.50 do 14.50, v Lendavi: špeharji po 13 do 14, pršutarji po 11 do 12 din.

KRMA. V Kranju: lucerna 160, seno 125 do 150, slama 75, v Lendavi: lucerna 150 din za 100 kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 36 do 40, oprana 40 do 45 din za kg.

SIROVE KOŽE: V Kranju: goveje 14 do 15, telečje 20, svinjske 8 do 10, v Lendavi: goveje 10 do 12 din za kg.

KROMPIR. V Kranju 175 do 200, v Ljubljani 200 do 250 din za 100 kg.

DRVA. V Kranju (trda) 140 do 150 din, v Lendavi (trda) 140 do 150 za kubične meter.

SADJE. V Kranju: 3 do 10 din, hruške 4 do 14 din, v Ljubljani: jabolka 3 do 6 din, češnje 6 do 8, grozdje 10 do 16, hruške in breskve 10 do 20 din za kg.

JAJCA. Cene naraščajo. V Kranju so jajca po 1.25 do 1.50 din za kg. V Ljubljani so cene še višje, saj dobiš za 10 din šest do največ osem jajc.

VINO. Okoli Lendave se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 6 do 7, finejše sortirano po 8 do 10 din liter.

ZABELA. V Kranju: svinjska mast 25, sveža slanina 22 do 24, v Lendavi: svinjska mast 22 do 24, slanina 20 do 22 din za kg.

MED. V Kranju 24 do 26, v Lendavi 22 do 24 din za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 9. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge številke v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 178.27 do 181.47 (za 220.46 do 223.66) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.08 do 10.18 (za 12.46 do 12.56) din;

Nemška klirinška marka je bila po 14.80 din. Vojna škoda se je trgovala po okoli 447 din.

Sejmi

16. septembra: Zdole - Pletenje, Braslovče, Vinica, Črenšovci, Št. Lenart pri Laškem, Rake, Pameče pri St. Janžu poleg Drovograda, Šmarje pri Jelšah;

17. septembra: Kapele pri Brežicah.

20. septembra: Sv. Lenart-Zabukovje, Dobrovnik, Strigova, Nadlesk, Št. Vid pri Grobelnem;

21. septembra: Podsreda, Zgornji Tuhinj, Ribnica pri Kočevju, Mokronog, Laško, Drovograd, Ložnica pri Velenju.

Drobne vesti

= Vprašanje preskrbe naše industrije z bombažem. Odbor za nabavo bombaža je preučil možnosti nabave bombaža iz Turčije, Egipta in Rusije. Glede Turčije je bila že sklenjena pogodba o nabavi 3.000 ton bombaža in zdaj se vrše pogajanja, da bi se povečale dobavi iz Turčije do 8.000 ton. Verjetno je, da se bodo uspešno končala tudi nova pogajanja s Turčijo. S Sovjetsko zvezo se

začno pogajanja ta teden. Tako bi bila naša industrija preskrbljena z bombažem, kar je tudi že skrajni čas. Zanimivo bi pa vendarle bilo vedeti, zakaj se z Rusijo še nismo mogli dogovoriti glede dobave bombaža.

Bombaža bi lahko pridelali doma do- volj. Strokovnjaki predlagajo, naj bi pri nas z vsemi sredstvi pospeševali gojitev bombaža, ki je tako neogibno potrebna sirovina naši tkaninski industriji. Prav zaradi pomanjkanja bombaža tkaninska industrija zdaj omejuje obrate. Gojitev bombaža pri nas je zadnja leta zelo malo napredovala, saj je bilo l. 1921. 1500 ha površine zasajeno z bombažem, lani pa okrog 6000 ha. Naša soseda Bolgarija je imela v istih letih takele številke: 4000 ha nasproti 60.000 ha danes. Grčija ima danes okrog 80.000 ha zasajeno z bombažem, Rumunija pa okrog 2.500.000 ha. Po računih strokovnjakov je pri nas možno najmanj na 30.000 ha posaditi bombaž. Podobno bi se dalo pri nas narediti tudi z rejo ovce, da bi dobili večino potrebne volne doma.

Dobil se bo sladkor za prehrano čebel. Minister za finance je podpisal odlok, da se raznim čebelarjem združenjem izjemno more dati dovoljenje za nakup sladkorja brez državne trošarine za prehrano čebel, in sicer po največ pet kilogramov za vsak panj živih čebel. Dovoljenje za zveze in društva bodo izdajala pristojna finančna oblastva v Zagrebu in Beogradu, zveze in društva pa se bodo morala obvezati, da bodo sladkor v določenih količinah oddajala samo tistim čebelarjem, za katerih kraje so pristojni okrajni kmetijski referenti izjavili, da je sladkor potreben za prehrano čebel. Podrobnosti lahko izve vsak čebelar v svojem združenju.

Novice

Kraljeva zahvala. Nj. Vel. kralj Peter II. je dobil na svoj rojstni dan številne čestitke iz države in tujine, v katerih so bile izražene želje za dolgo življenje in srečo. Pisarna Nj. Vel. kralja izraža zahvalo vsem, ki so izrazili čestitke in vsem, ki so se vpisali v dvorne knjige.

Minister za telesno vzgojo se je vrnil iz Nemčije. Minister za telesno vzgojo ljudstva Dušan Pantić se je deset dni mudil v Nemčiji in obiskal razne kraje, med njimi Berlin, Düsseldorf in Dunaj. Ogledal si je v

glavnem naprave za telesno kulturo v Nemčiji, kjer imajo to panogo najbolj razvito in najboljše urejeno. Minister se je z Dunaja, kjer si je ogledal tudi velesejem, vrnil z letalom v Beograd.

Zivković in Banjanin v Bosni-Hercegovini. Predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke g. Peter Zivković je prispel te dni v spremstvu s prvim podpredsednikom stranke g. Jovanom Banjaninom v Tuzlo. Sestal se je s tamošnjimi predstavniki stranke in jim poročal o političnem položaju. Predsednik Zivković je naslednje dni obiskal vrsto strankinih organizacij v Bosni in Hercegovini.

Petindvajsetletnica Endlicherjeve smrti. T dni se je poklonilo na grobu predvojnega voditelja jugoslovenske mladine med Slovenci Ivana Endlicherja odposlanstvo starejšega društva »Preporoda« in položilo na grob šop rdečih rož z državno trobojnico. Tako je bilo tiho proslavljena 25letnica dne, ko je izdihnil Ivan Endlicher, ki je gorel samo za jugoslovensko misel in za osvoboditev Slovencev izpod tujega jarma. Pokojni Endlicher je bil žrtev avstrijskega gospodstva, proti kateremu se je boril z vsem žarom svoje mlade revolucionarne duše. Bil je duša »Preporoda« in vsega z njim združenega gibanja. Bil je med prvimi aretiranci ob nastanku svetovne vojne leta 1914. in ni zapustil več živ jetniških zidov. Sprva je bil obsojen na sedem mesecev ječe. Pozneje je bil ponovno obtožen in odvedli so ga v Gradec, kjer je v jetnišnici umrl 5. septembra 1915. Leta 1923. je bilo njegovo truplo prepeljano v osvobojeno domovino, kjer mu je narod v Ljubljani priredil svečan pogreb. Njegov grob je danes med grobovi velikih mož na Navju pri Sv. Krištofu.

Tri nove realne gimnazije v Sloveniji. S kraljevim ukazom je na predlog prosvetnega ministra za novo šolsko leto odprta popolna četrti realna gimnazija v Ljubljani. Prav tako sta odprti popolna realna gimnazija v Murski Soboti in v Celju.

Dopolnitve v uredbi o najnižjih mezdah. Vlada je na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje predpisala uredbo o izpremembi in dopolnitvah uredbe za določanje najnižjih mezd, sklepanje kolektivnih pogodb, pravne poskuse in razsodišča. Znano je, da je zadevna uredba objavljena leta 1937. Najvažnejša izprememba v tej uredbi je v povišanju osnovne mezde za pomožno osebje od 2 do 4 din za delovno uro.

Osnovna mezda služi kot podlaga za določanje najnižjih mezd za pomožno osebje. Na podlagi osnovne mezde bodo pristojni bani, odnosno uprava mesta Beograda določevali najnižje mezde za svoja področja.

Preskrba hrane za Hrvatsko. Na Hrvatskem odločno rešujejo vprašanje prehrane. Zagrebška občina je ustanovila poseben odbor za prehrano, ki ima nalogo, zagotoviti živila Zagrebu. Poleg tega je bil ustanovljen banovinski odbor za prehrano vse Hrvatske. Banovinski odbor bo posloval preko Pogoda (hrvatskega Prizada), ki je že nakupil 1200 vagonov pšenične moke in jo razpošilja v razna mesta, kjer je zavladalo pomanjkanje moke.

Zahteva po enakih pravicah učiteljev in učiteljic. V Beogradu se je ustanovil delovni odbor učiteljic z nalogo izposlovati za učiteljice enake pravice, kakor jih imajo učitelji, ker so tudi dolžnosti obojih enake. Odbor je razposlal vsem učiteljicam razglas, naj podpro njegovo prizadevanje. Načelnik za ljudske šole v prosvetnem ministrstvu Lojanica je sprejel odposlanstvo učiteljic, ki mu je pojasnilo položaj učiteljic in navedlo primere njihovega zapostavljanja. Načelnik je obljubil, da bo na odločujočem mestu izčrpno tolmачil želje učiteljic.

Vojvodinci zadržujejo žito. Novosadski »Dan« poroča, da so začeli pridelovalci v Vojvodini kopičiti žito in da nihče ne misli na njegovo prodajo. Premožnejši posestniki kupujejo na debelo pšenico od siromašnih in jo zbirajo v svojih kašah, ker je med njimi razširjeno prepričanje, da se bo cena pšenice dvignila še do 500 din za 100 kg. »Dan« navaja, da so te spekulacije toliko bolj olajšane, ker je bilo plačanje zemljiškega davka odloženo od 1. avgusta na 1. november in torej pridelovalci lažje čakajo s prodajo.

Drva spet smejo iz Hrvatske v Vojvodino. V zadevi preprečitve izvoza drv iz banovine Hrvatske, ki je povzročila v Vojvodini hudo stisko za kurivo, zdaj službeno objavljajo, da je zagrebška banska oblast odobrila, da smejo gozdna podjetja do 50 odstotkov svojih zalog izvažati izven banovine Hrvatske.

Drugi belokrajnski praznik je lepo uspel. Drugi belokrajnski praznik v Metliki je zelo lepo uspel. Ljudje so prišli z vseh strani in se jih je popoldne zbralo na slavnostnem prostoru na tisoče. Belokranjski praznik so otvorili Črnomeljci, ki so nam pokazali zelenega Jurija in kolo-most. Sledile so jim skupine Adlešiči, Boianci, Dragatuš, Pred-

F. Gobey:

Umor na plesu

»Ne. V loži, ki jo je bil naš klub najel, sem dobil prijatelja Lolifa. Nisva opazovala ničesar drugega kakor črno-belega domina, ki je sedel v loži nama nasproti.«

»Kdo pa je ta Lolif?«

»Čudak, ki misli, da je rojen za detektiva. Toliko je pripovedoval in sanjari o tem dominu, da sem ga naposled pustil samega. Potem sem srečal tovariša Nointela, ki mi je odkril, da se za tem dominom menda skriva Julija.«

»Kje stanuje Nointel?«

»Ulica Anjou, številka 25. Toda, prosim te, zakaj...«

»Pripoveduj dalje.« je dejal gospod Darcy, ko si je zapisal Nointelov naslov.

»Končal sem. Ko sem namreč zvedel, kdo je domino, sem izginil domov, da se z Julijo ne bi srečal.«

Gospod Roger Darcy je zapisal nekaj imen na majhne tiskovine. Obraz se mu je medtem razvedril in vprašal je nečaka:

»Ali še zmerom tako hrepeniš po sodniškem poklicu?«

»Se zmerom. Ali mi mar utegne škoditi Goliminova zadeva?«

»Do včeraj sem mislil, da mi ne bo treba tudi tebe zaplesti v sodno preiskavo. Danes pa se je položaj žal izpremenil.«

»Stric! Kaj pa pomeni vse to?«

»Takoj boš zvedel,« je dejal sodnik in začel preobračati akte.

Gaston je stopil k njemu in iznenada vzkliknil:

»Kako pa je to prišlo k tebi?«

»To bodalo?«

»Da, v pahljači. Eno samo tako bodalo je v Parizu.«

Gospod Roger Darcy je planil kvišku, kakor bi ga bila kača pičila, in pridušeno rekel:

»Ali veš, čigava je ta pahljača?«

»Kako ne bi vedel! Snoči sem jo imel v rokah. Lastnico poznate tudi vi.«

»Kdo je? Povej!«

»Gospodična Lesterelova!«

»To trdiš ti?« je vzkliknil sodnik.

»Trdim, ker dobro vem. Imela je pahljačo snoči pri gospej Cambryjevi. Vem celo, kdo ji jo je podaril.«

»Kdo?«

»Njen svak, pomorski kapitan, ki se je te dni vrnil z Japonskega.«

»Njegovo ime? Njegovo stanovanje? Hitro!« je vzkliknil sodnik.

»Crozon se piše in v ulici Caumartin stanuje. Toda, dragi stric, ne razumem, zakaj ste tako izpremenjeni. Vsaka moja beseda vas izpremeni... kar ne vem, ali sem pri pravi pameti! Morda pa ta pahljača le ni last gospodične Lesterelove? Dovolite, da si jo bolje ogledam.«

Gaston jo je vzel v roke in odločno rekel:

»Njena je... Samo to bodalo... snoči se mi je zdelo kakor novo, zdaj pa je kakor zarjavelo.«

»To je kri!« je vzkliknil sodnik in premeril nečaka.

»Kri?«

»Da, kri gospodične Orcivalove, ki so jo snoči na opernem plesu zaklali!«

»Moj bog, to je strašno. To je...«

»Ali zdaj razumeš, zakaj sem te izpraševal?« Ti si bil še pred nekaj dnevi ljubček Julije Orcivalove...«

»Uboga Julija!«

»Pomiri se in poslušaj. Zvedeti moraš vse, kar jaz vem. Morda mi boš pomagal razsvetliti pot do resnice. Lolif, ki si mi o njem pravil, je snoči zlezel iz lože svojih znancev v ložo gospodične Orcivalove. Ker se mu je zdelo sumljivo, zakaj se belo-črni domino ne gane, se ga je dotaknil in je videl, da leži na divanu mrtve. Takoj je začel klicati na pomoč. Prišla je policija in ugotovila dejanski stan. Gospodična je bila umorjena s tem bodalom, ki ji je prerezalo odvodno žilo, da je v nekaj trenutkih izdihnila. Bodalo ji je ostalo v rami.«

»Na plesu v operi? Nezasišno! Le kdo je mogel storiti ta zločin?«

»To bomo, upam, prav kmalu zvedeli... Vsekako ženska.«

»Kako morete to vedeti?«

»Gospodična Orcivalova je prišla po polnoči v svojo ložo. Niti za trenutek ni odšla iz nje. Ob treh zjutraj so jo dobili mrtvo. Sprejela je pri sebi neznanke v črnem dominu, ki je prišla k njej v ložo trikrat ali štirikrat in prav tolikokrat odšla. Nihče drug je ni mogel ubiti. V tem se ujema pričevanje vratarice in gospoda Lolifa.«

»Res je. Tudi jaz sem videl, da je neki domino stopil v Julijino ložo. Lolif je celo dognal, da ta domino zaradi svoje preproste obleke ne more biti iz boljše družbe.«

grad, Preloka, Stari trg in Vinica. Vse skupine, v katerih prevladujejo svatovska kola, so izvrstno izpolnile svojo nalogo. Posamezni plesi, ki jih spremljajo sodelujoči s petjem ali s svojo domačo godbo, so izredno zanimivi. Starotržani so zapeli istrskim podobne pesmi. Vrhunec sporoda je bil nastop Metličanov Bil je tako odličen, da so bili sodelujoči deležni vse pohvale občinstva. S tem je bil drugi belokrajinski praznik zaključen. Občinstvo je hitelo na veselico in zasedlo obširne prostore. Zaigrale so godbe. Plesi, ki smo jih videli, so tako lepi in svojstveni, da bi se jih morali tudi drugod po Sloveniji učiti. Ti plesi zahtevajo gibčnost, vztrajnost in lepo držo telesa. Belokrajincem čestitamo na nepričakovano lepem uspehu njihovega drugega praznika.

* 100-dinarski bankovci z napisom »Narodna banka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z datumom izdaje od 30. novembra 1. 1920 so veljavni. Nekateri pa jih odklanjajo, ker se v zadnem času širijo vesti, da so ti bankovci zastareli in vzeti iz prometa. Da se onemogoči izkoriščanje nepoučenega prebivalstva, opozarja Narodna banka vso javnost, da omenjeni bankovci niso vzeti iz prometa in so enako kakor 100-dinarski bankovci z napisom »Narodna banka Kraljevine Jugoslavije«, izdani 1. decembra 1. 1929., še vedno zakonito plačilno sredstvo.

* Trgovsko učilišče Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15, pripravlja svoje učence (-ke) za praktične pisarniške poklice v raznih gospodarskih podjetjih. Vpisovanje dnevno. Zahtevajte prospekt. Zavod je največji in najmodernejši te vrste, zato ga toplo priporočamo.

* Izid obrtniške tombole v Kranju. Obrtniška tombola v Kranju v nedeljo 8. t. m. je bila lepo obiskana. Sreča je to pot poiskala res potrebne in je prvi tombolski dobiček zadela služkinja Umnikova Marija iz Kranja (krasno spalnico iz orehove korenine s posteljnino vred). Drugi dobiček (spalnico iz kombiniranega lesa) je zadel oosestnik Brešar Jože iz Čirčič, tretji dobiček (moško sprejemnico) pa čevljarški pomočnik Verbič Vinko iz Novega mesta. Nadaljne dobitke so dobili: kmečko sobo trafikantka Markičeva Marija iz Tržiča, moderno kuhinjsko opravo dijak Šifrer Franc iz Stražišča, samski spalnici kovaški vajenec Hrovat Franc iz Cerkelj in čevljarški pomočnik Mozelj Ivan iz Domžal, kavč Janežičeva Zalka iz Kranja, kmečka vozova delavec Hafner Franc iz Tra-

te in Magušar Franc iz Lesc, kopalno kad Aljančič Stefan iz Židane vasi, štedilnik Rupnik Pavel iz Voklega, kuhinjski opravi delavki Kančeva Pavla iz Čirčič in Ravtarjeva Marija iz Kranja, konjsko opremo Špenko iz Radovljice, otomano delavec Žibert Ivan z Jesenic in tehnično trgovski pomočnik Tušar Srečko iz Kranja. Za temi je bil izrebanih še 10 koles in 20 drugih dobitkov.

* Redno vpisovanje v vse tečaje in predmete Dopisne trgovske šole v Ljubljani. Končni trg 16-II., se je pričelo in traja do 20. septembra. Ta šola te nauči z dopisovanjem doma hitro in poceni tujih jezikov (nemščine, italijanščine itd.) pa tudi gospodarskih in trgovskih predmetov (prava, trgovinstva, stenografije, knjigovodstva itd.). V to šolo se lahko vpiše vsakdo. Za časa rednega vpisa posebni popusti.

* Oddaja bakra v Italiji. Ministrski svet v Rimu je svoječasno sprejel sklep, po katerem so se morali prijaviti oblastvom vsi predmeti iz bakra. Določeno je bilo tudi, da morajo ti predmeti ostati na razpolago za vojaške potrebe. Dne 25. avgusta so na Gorškem in Tržaškem začeli te bakrene predmete pobirati. Vsa posestnika je moral svoje bakrene posode in orodje prinesiti na določeno zbirališče v občini, kjer so mu oddano blago takoj plačali.

* Smrtna nesreča. V ljubljansko bolnišnico so prepeljali ponesrečenega 68letnega delavca Franca Žirovnika iz Zbilj pri Medvadah. V bolnišnici so zdravniki ugotovili, da ima zlomljenih več reber in druge hude poškodbe. Žirovnik je umrl.

* Starček pod vlakom. V bližini Dravograda se je zgodila huda nesreča. 82letni preužnikar Jakob Janez, doma iz Bukovske vasi, je hotel v temi prekorčiti železniški tir, ki ni bil zavarovan. Pa ga je zgrabila lokomotiva osebnega vlaka iz Maribora. Vlekla ga je 20 m s seboj in ga odvrгла. Bil je takoj mrtev.

* Smrt pri skladovnici drv. Na Jagnjenici so otroci skakali po skladovnicah drv. Posebno drzen je bil mali Joško, domači sinko posestnika in gostilničarja Knavska, ki je splezal na najvišji vrh, od koder je potem plezal spet nazaj. Težak tram pa se je skotalil nanj in ga oplazil po glavi, da je takoj omedlel. Iz globoke rane pa mu je začela liti kri. Poklicali so banovinskega zdravnika g. dr. Karla Matka, ki pa je ugotovil samo smrt. Rajnki je bil najmarljivejši učenec v lankem I. razredu radeške šole.

* Smrten padec dečka z bukke. V Močilnem pri Radečah so začeli lov na polhe. Tudi šolarček Gole Rafael jih je lovil. Urno je plezal z bukke na bukev in nastavljal pasti polhom. Po nesreči pa je deček padel z osemnajst metrov visoke bukke in se nevarno poškodoval. Domači zdravnik mu je nudil prvo pomoč. Žal pa je bil ves trud zaman. Siromak je imel počeno lobanjo in je izdihnil.

* Smrt pod avtom. Veronika Kosova, 18-letna viničarjeva hči z Vičanskega vrha pri Vel. Nedelji, je bila zaposlena pri obiranju hmelja v Savinjski dolini, od koder se je pred dnevi vrnila domov. Za prislužen denar je šla nedavno nakupovat v trgovino v Veliki Nedelji najpotrebnejše reči. Po opravljenem poslu si je izposodila kolo, a čez kolo je položila počez tudi kupljeno metlo. Ko se je pripeljala do vičanskega mostu, ji je nasproti pridrel z lesom natovorjen avto. Dekle je pri srečanju izgubilo prisotnost duha in se prav nerodno umikalo. Ko je šofer opazil kolesarko, je seveda takoj zavrl, kljub temu pa je avto zadrl v metlo, kar je povzročilo, da je dekle padlo pod kolesa avtomobila in mrtvo obležalo.

* Požar v Mostah pri Zirovnici. Nedavno dopoldne je začelo goriti gospodarsko poslopje posestnice Ivane Nočeve v Mostah pri Zirovnici. Požar se je kmalu razširil tudi na njeno hišo. Na pomoč so prihiteli vojak in gasilci iz raznih krajev in ogenj omejili. Posebno vojaštvo si je mnogo prizadevalo, da se ogenj ni razširil na okoliske hiše. Doslej še ni bilo mogoče dognati, kako je ogenj nastal.

* Žrtev dela. V premogovniku v Osenici pri Celju se je pripetila huda nesreča. Ko je 30letni rudar Rudolf Stanjko iz Zagrada pri Celju kopal v rovu se je nanj vsula debela plast zemlje in ga pokopala. Reševalna dela so takoj začeli, a kljub napornemu delu se ni bilo dalo odkopati ponesrečenca, ki se je pod debelo plastjo zemlje zadušil. Stanjko zapušča vdovo in 2letnega otroka. Pred kratki msi je zgradil hišico, v kateri je v miru živel s svojo družinico. Bodi mu blag spomin!

* Tri smrtne žrtve avtomobilskih nesreč. Nedavno sta se v Furlaniji pripetili dve avtomobilski nesreči. Dva starejša trgovca, eden doma iz Padove, drugi iz Podgore pri Gorici, sta se z lastnim avtom naglo vozila proti Gorici. V bližini Koprive sta se srečala z nekim težkim tovornikom, v katerega sta trčila, ker se tovornik ni pravočasno izognil. Posledice so bile strašne. Oba voza sta se prevrnila

»Se enkrat bom danes zaslišal Lolifa in vratarico. Počakaj, da napišem še en nalog za aretacijo!«

Gaston se je zdaj zamislil. Ko je prišel sluga, mu je sodnik izročil nalog.

»Zdaj pa te prosim,« je dejal stric, »da mi poveš kaj o gospodični Lesterelovi. Če se do bro spominja, stanuje v ulici Ponthieu.«

To vprašanje je Gastona pogrelo.

»Pa vendar ne sumite nje?«

»Ne sumim nikogar, zaslišati moram pa vsakogar. Kakšni so tvoji odnosi do tega dekleta?«

»Videl sem jo v hiši gospe Cambryjeve. Dvakrat sem jo prosil, da bi me sprejela, pa me je obakrat odbila.«

»In gospa Cambryjeva ima najbolje mnenje o njej? Ti si jo videl samo v večjem društvu?«

V prvem trenutku je hotel Gaston povedati stricu vse o tistem nočnem doživljanju, pa je potem molčal, ker se je bal, da ne bi njegovim besedam sledilo izpraševanje brez konca in kraja. Poleg tega pa se mu vse to ni zdelo tako važno.

Ceprav bi bil prisegel, da gospodična Lesterelova takšnega zločina ne bi bila zmožna, vendar se je bal, da ne bi morda prišla v hudo neroden položaj zaradi njegove izjave o pahljači z bodalom. Uvidel je, da je s svojo zaletelostjo morda zapletel Berto v zelo nevaren primarnen proces.

Da bi to vsaj nekoliko popravil, je rekel: »Gospodično Lesterelovo sem videl samo v salonih, kjer je pela. Govoril sem pa z njo samo v hiši gospe Cambryjeve.«

Laž rodi novo laž in Gaston je moral nadaljevati, kakor je začel.

»Torej,« je rekel sodnik, »dovoli mi majhno pripombo: odločil si se vzeti žensko, ki si jo komaj spoznal. Tega preiskovalni sodnik ne more in ne sme verjeti. Pa pustiva to! Ali se točno spominjaš, kdaj sva se poslovila od gospe Cambryjeve?«

»Četrte ure je manjkalo do polnoči.«

»Ali je odšla gospodična Lesterelova pred nama?«

»Da, toda le nekaj minut.«

In to zaradi tega, kakor je rekla gospa Cambryjeva, ker je njeni sestri postalo slabo...«

»Ta sestra stanuje v ulici Caumartin.«

»Da, v ulici Caumartin 112.«

»Torej prav blizu opere.«

»Ali mar sumničite...«

»Ne sumničim nikogar, samo iščem in poizvedujem.«

Toda gospodična Lesterelova še nikoli v življenju ni bila na plesu v operi. To bi lahko prisegel! Saj lahko vprašate njeno sestro, kdaj je prišla k njej...«

»In kdaj je od nje odšla?«

»Opozarjam vas, da je gospa Crovonova hudo bolna. njen mož pa je hudo ljubosumen in nasilen.«

»Ali ti je to povedala gospodična Lesterelova sama?«

»Da, in vem tudi, da ona neizmerno ljubi svojo sestro.«

Torej ima ona navado zaupati svoje skrbi Gastonu Darcyju, ki ji dvori? To je čisto prirodno. Jaz bom že vse zvedel, čeprav od sobarice, samo da ne bom motil miru gospe Crovonove. Na drugi strani pa se mi zdi, da je ta besni svak zelo ljubezniv s svojo sva-

kinjo, če ji prinaša s potovanj kakšne nenavadne... darove.«

»Ali mislite napraviti preiskavo zaradi odala?«

»Seveda, in sicer takoj!«

»Ali mislite, da je gospodična Lesterelova?«

»Mogla ubiti žensko, ki je ni poznala? Tega ne verjamem toda svojo sodnikovo dolžnost bi pogazil, če ne bi napravil preiskave, kako je moglo priti do tega, ki ga je imela Lesterelova še pred polnočjo v svojih rokah, ob treh zjutraj v smrtno rano Julije Orčivalove. To mi boš priznal, kaj?«

»Morda ga je Berta izgubila.«

»In da ga je našla kakšna druga ženska, ki je Julijo zaklala? Tudi to je mogoče... Toda vidim, da zate ni sodniška služba, ker svojo varovanko zelo slabo braniš. Dokazati moraš alibi gospodične Lesterelove. Jaz moram v prvi vrsti zaslišati žensko, ki je imela zadnja pred pričami morilsko bodalo v rokah.«

»Torej jo boste zaslišali?«

»Seveda. To je moja dolžnost.«

»In poklicali jo boste sem?«

»Je že poklicana. Če je doma, bo kmalu tu.«

»Ponjo so šli. Detektivi jo bodo od doma privlekli sem?«

»Ne. Poslal sem k njej nekega zaupnika, naj pride k nam v neki zadevi, ki se ne da odložiti. Dobro me pozna. Sprejel jo bom skrajno obzirno. Samo pogovorila se bova, upam.«

Med tem je prišel sluga in šepnil sodniku nekaj na uho. Ta mu je na glas odgovoril:

in oba trgovca sta obležala pri priči mrtva. Druga nesreča se je pripetila na cesti med Gradiško in Zagrajem. Služkinja Adela Boroluzzi iz Ajela je prebila nedeljsko popoldne pri svojih domačih v rojstnem kraju in se je proti večeru vračala s kolesom v Ronke, kjer služi. V bližini Zagreja je neprevidno vozila preko ceste in zašla pod avtobus, ki je vozil izletnike iz Gradeža. Težko vozilo jo je prevrglo in zmečkalo, da je obležala na mestu mrtva.

*** Triletni otrok utonil v vodnjaku.** Nedavno je posestnikova žena Jožefa Zupančičeva na Raki kuhala kosilo. Njen triletni sinček se je medtem odstranil izpred njenih oči in padel nedaleč od hiše na sosedovem svetu v nezavaro vodnjak. Ko ga je mati malo pozneje iskala, ga je našla v vodnjaku in ga potegnila ven. Ljudje so ga skušali z umetnim dihanjem oživiti, pa je bilo že prepozno.

*** V smrt zaradi nesrečne ljubezni.** V Grubarjevem prekopu v Ljubljani so našli žensko truplo. Ker v utopljenkini obleki niso našli nikakih listin, sprva niso mogli ugotoviti njene istovetnosti in je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico na Žalah. Medtem pa je prišla na policijsko upravo preužitkarica Vida Cerarjeva in prijavila, da pogreša svojo sestanovalko 37letno postrežnico Antonijo Zgončeva, doma iz Porovnice. Cerarjeva je izpovedala, da je Zgončeva odšla prejšnji večer od doma in da je bila že nekaj dni silno potrta. S seboj je Cerarjeva prinesla tudi pismo, ki ga je našla na mizi v sobici Zgončeve. Na naslov Cerarjeve je napisala pismo, v katerem pravi: »... Moli zame! Ne morem več prenašati. Slavku pa povej, da mu ne bom v napotje...« Policija je na podlagi teh podatkov takoj ugotovila, da je obupanka, ki je šla v vodo, pogrešana Antonija Zgončeva. Ubožico je pognala v obup nesrečna ljubezen.

*** Smrtna nesreča.** V ponedeljek se je pripetila v Selcah na cestnem križišču Dramlje-Ponikva-St. Jurij ob južni železnici huda nesreča. Posestnikov sin Franc Škerl iz Razbor pri Dramljah se je peljal s kolesom k zdravniku v St. Jurij. Ko je prispel do križišča, mu je privozil nasproti drug kolesar. Trčila sta drug v drugega. Škerl je padel vznemirjen v si zlomil tilnik. Drugi kolesar je dobil le lažje poškodbe. Škerl je čez pet minut izdihnil.

*** Smola razigranega zaročenca.** Brezposelni šofer Albin Štoka je imel zaročenko. Bila je natakarka v neki mariborski gostilni v Melju, kamor jo je večkrat prišel obiskat. Tako je storil tudi te dni. Pa sta se

zaročenca sprla. Štoka je užaljen odšel iz gostilniške sobe, a ne domov, temveč skrivaj v dekličino sobo v prvem nadstropju hiše. Tukaj je čakal, da je prišla zaročenka. Jezila se mu je tukaj še povečala. Začel je groziti dekletu, da ga bo vrgel skozi okno. Dekle je seveda klicalo na pomoč in kmalu je prišla gostilničarka, nato pa je togotni zaročenec šel. Toda spet ne domov, marveč na dvorišče, kjer je splezal na drevo pod dekletovim oknom. To drevo pa je zanj postalo usodno. Dvorišče ni bilo razsvetljeno in zato ni videl, kakih vej se oprijemlje. Stopil je na suho vejo. Pod težo se je ta vdala in zaročenec je padel v globino, kjer je brez zavesti obležal. Poklicali so reševalce, ki so Štoko prepeljali v mariborsko bolnišnico.

*** Zverinski napad.** Neki neznanec je v Zrečah napadel z nožem 30letnega hlapca Ivana Benedejčiča iz Gornjih Zreč. Zabolal ga je v trebuh, prsa in levo roko. Benedejčiča so hudo poškodovanega odpeljali v celjsko bolnišnico, a zdravniki mu niso mogli več pomagati. Nesrečnež je kmalu umrl. Orožniki poizvedujejo za zverinskim napadalcem.

*** Zrtev podivjanosti.** Nedavno so začeli z modernizacijo ceste Ježica-Domžale. Pri tem je bilo doslej zaposlenih le manjše število delavcev. Te dni pa je prišlo še nekaj novih delavcev, ki jim je podjetnik obljubil, da jih bo sprejel v ponedeljek. Večja skupina teh novih delavcev je šla v nedeljo v neko črnuško gostilno in tam precej popivala. Odtod so šli proti črnuškemu mostu z namenom, da bodo s popivanjem nadaljevali v Tavčarjevem dvoru. Med potjo sta se pa nekaj sporekla 41letni Pavlič Franc z Jesenic in 37letni Klun Ivan iz Kočevja. Pavlič je baje med prekanjem dvakrat sunil z nožem Kluna. Pa se ni nič hudega zgodilo. Nato sta se pobotala in nadaljevala pot v družbi tovarišev. Stopili so v gostilno Tavčarjev dvor in naročili spet pijače. Naenkrat pa je prej napadeni Klun potegnil iz žepa nož in s silnim zamahom zabodel Pavliča v vrat, tako da mu je prerezal žilo odvodnico, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Morilec je po tem zločinu urno pobegnil. Morilec je po naravi, kakor pravijo oni, ki ga poznajo, potuhnjjen človek.

*** Svoje dekle je okradel in zabodel z nožem v glavo.** 20letna delavka Katarina Ferkova je službujočemu stražniku v Ulici ob bregu v Mariboru prijavila, da jo je njen fant, tekstilni delavec Karel Berlič napadel in jo z nožem zabodel v glavo. Vso noč sta popivala, zjutraj pa sta sedela nekaj časa na Pristanu.

Fant ji je tukaj skrivaj izmaknil iz torbice 50 dinarjev, kar pa je opazila šele, ko sta se poslovila. Ko je tatvino opazila, se je vrnila in Berliča pozvala, naj denar vrne. Fant je sicer tatvino priznal, ni ji pa hotel vrniti denar. Pač pa je skrivaj segel v žep, potegnil nož in z njim zabodel dekle v glavo.

*** Tolpo mladoletnih razbojnikov so prijeli.** Pred mesecem je bilo vlomljeno v neko zagrebško zavarovalnico. Razbojniki so tedaj skoraj do smrti pobili blagajnika zavarovalnice, ki je bil prišel v urad zvečer. Policija dolgo časa ni mogla najti nobene sledi za roparji. Šele tatvina aparata za vsesavanje prahu pri ravnatelju zavarovalnice je dala povod, da je začela sumiti v sina zavarovalničnega hišnika. Prijela ga je in fant je priznal, da je aparat ukradel in ga prodal. Pozneje pa je sam od sebe priznal, da je sodeloval pri roparskem napadu s tem, da je dvema svojima mladima prijateljskoma dal ključne pisarne. Policija je takoj prijela njegova tovariša in od njiju tudi izvedela, da so trije pokvarjenci mislili napasti in oropati tudi kanonika Koreniča in ga ubiti, če bi jih kdo pri delu motil.

*** Tat, ki si je sam nastavil past.** Na policijsko stražnico na Aleksandrovi cesti v Mariboru je prišel te dni 54letni brezposelni krojač Karl Verdonik, ki je pristojen v Selnici ob Dravi. Bridko se je stražnikom pritožil, da mu je neki mariborski trgovec s kolesi kar na cesti vzel kolo, ki si ga je bil izposodil pri nekem gostilničarju v Pesnici. Lepo je prosil stražnika, naj mu pomaga, da bo prišel spet do kolesa, katerega mora čimprej vrniti. Res je šel stražnik z njim k trgovcu. Ta je stražniku pojasnil, da je Verdoniku zaplenil kolo, ker mu je ta za tri kolesa, ki jih je pri njem kupil pred tremi leti, dolžan nad 3000 din. Pristavil je še, da je Verdonik tuji lastnini nevaren. Zaradi teh trgovčevih izpovedi so smatrali na stražnici za pravilno, da pregledajo zavitek, ki ga je potrti Verdonik nosil s seboj. V zavitku so našli kos novega sukna, več kosov novega blaga za podlogo in štampiljko na ime trgovca Goloba iz Selnice. Na vprašanje, ki so mu ga glede najdenega blaga stavili, ni nič kaj dobro odgovoril. Zaradi suma, da izvira blago iz kake tatvine, so Verdonika vtaknili v zapor.

NAJZVESTEJŠA ŽENA

A: »Jaz imam najzvestejšo ženo na svetu.«

B: »Kako to, saj ti je že trikrat ušla.«

A: »Že res, toda zmeraj se je spet vrnila.«

»Naj počaka, da pozvonim. Javite se mojemu tajniku!«

Ko je sluga odšel, je sodnik rekel:

»Prišla je. Tu ne smeš ostati. Odidi skozi mala vrata!«

»Zakaj ne bi smel vajinega pogovora poslušati? Gospodična je zelo plaha. Utegnila bi se vsa zmesti... če bi bil pa jaz poleg...«

»Ne bodi smešen, Gaston! Pozabljaš, da sem jaz preiskovalni sodnik, ki tebi na ljubo ne sme kršiti kazenskih zakonov.«

»Kazenskih?«

»Zelo ljubo mi bo, če bom gospodično lahko takoj izločil iz kazenskega postopka, kakor sem lahko tebe. Zdaj te pa prosim, da odideš.«

»Grem, toda samo še eno besedo!« je vzkliknil. »Če bo ona preveč zmedena... če se ji ne bo čisto posrečilo dokazati nedolžnost... kaj boste potem storili?«

»Svojo dolžnost!« In sodnik je zaprl vrata za Gastonom.

Takoj nato so se odprla vrata na drugi strani in vstopil je tajnik z nekim moškim, ki je rekel:

»Gospod preiskovalni sodnik, poiskal sem gospodično Lesterelovo, kakor mi je bilo naročeno. Vratar v hiši mi je povedal, da najbrž še spi, ker se je vrnila šele ob štirih zjutraj domov.«

»Napišite to!« je dejal Darcy svojemu tajniku.

»Jaz sem pa vendar šel v stanovanje. Odprla mi je gospodična sama. Izorva je mislila, da prihajam od vašega nečaka, gospoda Gastona Darcyja.«

»Ko pa ste ji povedali, kdo vas pošilja?«

»Prvi trenutek je bila presenečena, pa se

je takoj znašla in si nadela klobuk. Ko sem prišel, je bila že oblečena.«

»Ali vas ni vprašala, zakaj jo kličem?«

»Ne.«

»Kakšno je njeno stanovanje?«

»Odprto, a zelo okusno in čedno opravljeno.«

»Med potjo vas ni izpraševala?«

»Vprašala me je samo, ali je bil vaš nečak pri vas, ko ste poslali ponjo.«

»Čudno,« je pomislil gospod Darcy, »sirota misli, da gre za zaroko.«

Potem je rekel na glas:

»Poslušajte! Slučajno sem zvedel, da je bilo to bodalo last gospodične Lesterelove. Kolikor jo poznam, ne bi verjel, da je ona umorila Orcivalovo. Zdaj, ko ste jo videli, povejte še vi, kaj mislite o njej.«

»Gospod sodnik, ne upam se izreči svojega mnenja. Bili so primeri, ko so najhujši zločinci, ki sem jih prijeli, ostali presenetljivo mirni, dostikrat pa so se nedolžni ljudje zapletli v svojih odgovorih. Priznam pa, da gospodična ne kaže, da bi mogla biti zločinka.«

»Tudi jaz ne verjamem tega. Privedite jo k meni, toda po stranskem hodniku, da ne bo videla nobene druge priče.«

Detektiv je odšel.

»Pilois,« je dejal sodnik tajniku, ki je pisal zapisnik, »zapisali boste vse, kar bom gospodično vprašal in njene odgovore. Samo moje začetne vpljudnostne besede izpustite.«

Ko je gospodična Lesterelova stopila v sobo, ji je sodnik stopil naproti in ji ljubeznivo stisnil roko.

Ta sprejem je opogumil dekle, ki je vsto-

pilo blede in drhteče. Lica so ji zardela in na njenem obrazu se je pokazal nasmešek.

»Oprostite, gospodična, da sem poslal po vas. Neko nujno pojasnilo potrebujem. Ne smete zaradi tega dolžiti mene, ampak mojega nečaka.«

Gospodična je še bolj zardela.

»Menda je res prepričana, da gre za zaroko,« je pomislil Darcy.

Vzel je pahljačo z bodalom in ji dejal:

»Gaston pravi, da je vaša.«

Berta se je zdrznila, pa je takoj odvrnila: »Res je, gospod, moja je. Snoči sem jo imela na zabavi pri gospe Cambryjevi in pokazala sem jo gospodu Gastonu. Dobila sem jo v dar od svojega svaka.«

Sodnik je bil zadovoljen, ko je videl, kako je takoj priznala, da je pahljača njena.

»Ali ste jo izgubili?« je vprašal.

»Da, gospod, in veseli me, da jo je nekdo našel.«

»Ali ste jo izgubili, ko ste odhajali od gospe Cambryjeve?«

»Najbrž... če je nisem pozabila v kočiji. Takoj mi je bilo nerodno, ker si nisem zapomnila številke voza.«

»Zakaj ste pa šli k sestri? Ali ste kočijažo takoj odslovili?«

»Da, gospod!«

»In niste opazili, da nimate pahljače?«

»Spomnila sem se šele takrat, ko sem se vrnila od sestre domov... pozno... po tretji uri zjutraj.«

»Ali se vam niti ne sanja, kje smo pahljačo našli?«

»Ne.«

»Vaše bodalo so našli na plesu v operi... v loži 27.«

(Dajle)

Predpisi za promet z živimi parkljarji

Ban dravske banovine je izdal tole naredbo:

Ker je slinavka in parkljevka v banovini Hrvatski in dunavski, drinski in vrbaški banovini že prenehala in ni več nevarnosti, da bi se v prometu z živimi parkljarji vnašala ta kužna bolezen iz navedenih banovin v dravsko, ukinjam z današnjim dnevom naredbo za preprečenje širjenja slinavke in parkljevke in odrejam:

Prepovedano je v trgovskem prometu goniti po javnih cestah goveda dalje kakor 30 kilometrov. Svinje, ovce, koze in teleta pa je sploh prepovedano goniti v trgovskem prometu po javnih cestah ali poteh in se tudi ne smejo prevažati na vozilih z govejo vprego. Hkratu je prepovedano vsako obhodno trgovanje od hiše do hiše.

Hlevi trgovcev z živino in mesarjev morajo biti urejeni po živinozdravniško-redarstvenih predpisih in oblastveno odobreni od občupravnega oblastva prve stopnje. Hlevi za trgovinsko živino morajo biti čisto ločeni od hlevov za drugo domačo živino. Hlevi mo-

rajo biti razkuženi po vsakokratni odprodaji, najmanj pa vsak mesec enkrat. Izvršitev razkuževanja nadzoruje predvsem občinsko oblastvo.

Trgovci z živino morajo voditi seznam trgovinske živine, v katerem morajo biti vpisani za vsako žival prodajalec, kupec, občina in številka živinskega potnega lista. Seznam mora biti na razpolago vsak čas za vpogled oblastvenim organom.

Prevoz konj, goved, telet, ovc, koz in svinj po železnici se mora napotiti do one železniške postaje, ki je najbližja namembnemu kraju. Prevoz klavnih živali po železnici se mora napotiti do železniške postaje, kjer se bo klanje izvršilo, in samo v kraje, kjer je oblastveno odobrena klavnica.

Prekrški gornjih odredb se bodo kaznovali po členu 111. zakona o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni v denarju do 900 dinarjev ali z zaporom do 30 dni.

Ta naredba stopi v veljavo osmi dan po razglasitvi v »Službenem listu banske uprave dravske banovine«.

Haloze bodo pridelale malo grozdja in sadja

Ptuj, septembra.

Posledice pretekle hude zime se kažejo ponekod šele zdaj. Če gremo po goricah, opazimo tu pa tam kak polno obložen trs, v katerem je šele pred nekaj dnevi ugasnilo življenje. Take primere vidimo zlasti na starih goricah.

Poleg tega pa je trsje povsod slabo obloženo. Marsikateri ubožnejši kmet skozi vse leto gleda ves svoj up v obilni vinski letini, da si vsaj za silo pomaga z izkupičkom za vino. Žal bo vina malo, pa še slabe kakovosti bo. Ljudje že pravijo, da bodo morali letos grozdje tolči s tolkači kakor jabolka, češ, da bo ostalo tako trdo. Hladno vreme je zorenje zadržalo skoraj za ves mesec. Le zadnji dnevi so bili topli. Žal je bilo teh toplih dni premalo. Več let je človek v začetku avgusta lahko že tu in tam zobal grozdje, letos pa ni

niti enega res dozorelega grozda nikjer.

Prav tako se poznajo posledice pretekle hude zime na sadnem drevju. Mnogo mladih drevesc se je letos posušilo. Pa se še zmeraj suše. Nekatera drevesa so pred dnevi še zelenela, zdaj pa so suha. Pri starejšem drevju pa so se posušili posamezni vrhovi ali veje, ponekod tudi cela drevesa. Vrsta marelic, breskev, češenj, češpelj in hrušk se je posušila šele v zadnjem času.

Lani je bila sadna letina v Halozah dobra, letos pa je precej slabša. Jabolk bo še nekaj. Seveda jih bodo ljudje po večini zmleli doma za sadjevec, ker ne bo vina. Žalostno je pač to, da ljudje ne zdržijo brez pijače. Morali bi to sadje posušiti, ker bo letos zelo primanjkovalo živeža, kakor vse kaže. Mnogo jabolk tudi lahko prodajo, ker cene niso slabe in bodo še višje.

Izid tekme harmonikarjev na velesejmu

Po celodnevni tekmi 110 tekmovalcev harmonikarjev iz vseh kategorij je razglasil v nedeljo proti večeru dr. Gustav Leitgeb, starsešina okrajnega sodišča na Vrhniki izid tekme. Darila in kolajne so bili razdeljeni takole:

V diatonični lažji kategoriji: 1. nagrado (zlatolajno) Nikoleti Ivan z Vrhnike; 2. nagrado (srebrno kolajno) Straus Lojze iz Grosuplje; 3. nagrado (srebrno kolajno) Milan Stancar iz Ljubljane, 4. nagrado (brona-

sto kolajno) Magister Milan iz Spodnjih Gamelnjov.

V diatonični težji kategoriji: 1. nagrado (zlatolajno) Podobnikar Ivan iz Brezij, 2. nagrado (srebrno kolajno) Steban Alojz iz Zagorja, 3. nagrado (bronasto kolajno) Sušnik Franc iz Viča, 4. nagrado (bronasto kolajno) Magister Ivan iz Spodnjih Gamelnjov.

V kromatični lažji kategoriji: 1. nagrado (srebrno kolajno) Goričan Josip iz Tržiča, 2. nagrado (srebrno kolajno) Bizjak Ivan iz Zagorja ob Savi, 3. nagrado (srebrno kolajno) Modec Stanislav z Rakeka, 4. nagrado (bronasto kolajno) Magušar Saša iz Ljubljane, 5. nagrado (bronasto kolajno) Kožel Darko iz Celja, 6. nagrado (bronasto kolajno) Močivnik Radko iz Maribora.

V kromatični težji kategoriji: 1. nagrado (zlatolajno) Lokošek Cili iz Stor, 2. nagrado (srebrno kolajno) Schmidt Rudi iz Brežic, 3. nagrado (bronasto kolajno) Josip Feld iz Osijeka, 4. nagrado (bronasto kolajno) Papler Albert iz Ljubljane.

V mladinski skupini: 1. nagrado (zlatolajno in ročno torbico) Sič Mita iz Ljubljane, 2. nagrado (srebrno kolajno in kovčeg) Gruden Ida iz Ljubljane, 3. nagrado (srebrno kolajno in denarnico) Kiršner Majda z Jesenic, 4. nagrado (srebrno kolajno in nahrbtnik) Tausel Ivan iz Lok, 5. nagrado (bronasto kolajno in milo) Jeršinovič Helena z Vrhnike, 6. nagrado (bronasto kolajno in skrinjico) Kržišnik Ludovik iz Rajhenburga, 7. nagrado (bronasto kolajno in skavtski nož) Gruden Vinko iz Ljubljane, 8. nagrado (bronasto kolajno in skavtski nož) Kren Boris z Jesenic, 9. nagrado (bronasto kolajno in stojalo za sliko) Kajfež Tonček iz Ljubljane.

V otroški skupini: 1. nagrado (zlatolajno in aktovko) Barle Zlatko iz Zagreba, 2. nagrado (srebrno kolajno in kovčeg) Ahačič Vital iz Tržiča, 3. nagrado (srebrno kolajno in denarnico) Jazbec Blankica iz Zagreba, 4. nagrado (srebrno kolajno in nahrbtnik) Građšek Janko iz Zaloga, 5. nagrado (bronasto kolajno in nahrtnik) Goričan Franc iz Tržiča, 6. nagrado (bronasto kolajno in nahrtnik) Cenček Niko z Jesenic, 7. nagrado (bronasto kolajno in barvaste svinčnike) Marinšek Ida iz Ljubljane, 8. nagrado (bronasto kolajno in barvaste svinčnike) Šlibar Janez iz Dol. Toplic, 9. nagrado (bronasto kolajno in čokoladne bonbone) Pate Olga iz Ljubljane, 10. nagrado (bronasto kolajno in barvaste svinčnike) Grossmann Zvonko z Mute.

V skupini ansamblov: 1. nagrado (zlatolajno) Jurman Jože iz Ljubljane in Podob-

EMILIO
SALGARI

IZGNANCI

15

Voznik je soglašal z gospodarico, ko sta mu povedala, da se bližajo kozaki.

»Sicer je dvomljivo, ali se nam bo beg posrečil, toda nimamo druge izbire,« je menil.

Ko je napregel, je opazovala Marija volkove. Umaknili so se bili nazaj od vhoda in so nemirno begali v skupinah zdaj naprej zdaj nazaj. Ostrili so ušesa in očito nekaj vohali. Najbrž vojake. Saj niso mogli vedeti, da so bili vojaki bolj njih zavezniki kakor nasprotniki.

»Če se konji ne splašijo, bomo volkovom ušli!« je rekel Dimitrij. »Seveda moramo takoj začeti peklensko streljati.«

»Kozaki se še ne vidijo v dolini,« se je čudila Marija. »Morda so že na hribu. A kam naj mi zbežimo?«

»Proti severu, gospodarica. Presekali bomo Vladimirko med Nižnim Udinskom in Katulikom, nato bomo poskusili priti preko Gornje Tonguske v dolino Lene. Kakor hitro mine nevarnost, se bomo bližali glavni mestu Irkutsku!«

»Lahko se odpeljemo,« je javil zdaj voznik.

»Konje priganjaj brez usmiljenja,« je svetoval Dimitrij. »Če ne bomo hiteli, bomo izgubljeni!« Fedor je čvrsto prijel vajeti z levico, z desnico pa bič in glasno zažvižgal.

»Le tecite, golobčki!«

Trije, štiri udarci z bičem so zadeli hrbe

spet spočitih dirkačev. Bliskovito je planila trojka iz jame.

Volkovi so bili spričo nenadnega pojava vozila tako presenečeni, da so se v prvem trenutku preplašeni razkropili. Nekaj zveri so pomandrala kopita.

Ko so živali opazile, da jim utegne plen, ki so ga pred jama oblegale, pobegniti, se je več krdel poglavo za bežetimi.

To sta Marija in njen sluga pričakovala. Začela sta streljati v zveri in jih zadela dolgo vrsto. Stepni roparji so kmalu popustili in začeli zaostajati. Samo manjše krdelo drznějšíh je trmasto sledilo vozilu, vendar v previdni razdalji.

»Naposled se jih bomo znebili,« je zmago-slavno rekel Dimitrij. »Zdaj si lahko oddahnemo!«

»Motiš se,« je menila mladenka. »Prava nevarnost šele pride! Poglej gor na hrib!«

Na hribu so opazili deset do dvajset kozakov na konjih. Hiteli so v dolino, da dohitijo bežeče in jih primejo.

Poljak je zaklel. »Nisem mislil, da so že tako blizu.«

V tem trenutku so se vojaki ustavili ob veliki skali, dvignili puške in ustrelili.

»To pomeni povelje: Vdajte se! Mi pa se bomo kljub temu peljali dalje!«

Kozaki skoro niso mogli verjeti, da je mlada dama tako izredno pogumna. Pa tudi oba

njena služabnika nista mislila na to, da bi se brez boja vdala.

»Pazi, Fedro, da bodo konji lepo tekli!«
»Le brez strahu. Z njimi se lahko popelje-ljemo do konca sveta!«

Krasni konji so bili spočiti in nahranjeni. Tekli so na vso moč, kakor bi bili vedeli za nevarnost, ki je grozila mladi gospodarici.

Ko so vojaki opazili, da se za njih povelje begunci niso brigali, so divje poglali konje navzdol. Vseh dvanaest mož je bilo vojaško opremljeno. Imeli so sable in v rokah so držali karabinke. Njih konji pa niso bili videti posebno imenitni. Bili so majhni in suhi, kakor bi se bili tri mesece postili. Njih dolga, naježena griva jim je dajala zunanost divjih živali. Z glasnimi vzkliki so kozaki priganjali živali, ki so z lahkoto premagovale vse ovire teka po griču navzdol. Take prožnosti in moči bi tem mrham ne prisojal nihče, če bi jih ocenjeval le po njih zunanosti. Konjiči so zdaj skakali čez pre-pade in led, zdaj plezali kakor koze.

Drugi jezdec bi se pač ne upali tako jez-diti, saj bi jih taka ježa veljala najmanj ne-varne poškodbe, toda za kozake je bilo to otroška igra. Jezdci so bili podobni jati or-lov, letečih po hribu navzdol in rahlo se dotikajočih s perotmi snežne odeje. Spodaj v dolini so se kozaki razdelili v tri skupine in drli za trojko, ki je bila kakšno dobro miljo pred njimi.

Čeprav so bili begunci tako daleč, da jih krogel iz karabinke niso mogle doseči, je vseh dvanaest jezdecov ustrelilo, kakor bi bilo hotelo s tem naznaniti svojo prisotnost.

»To mi ni všeč,« je rekel Poljak Mariji, ki je bolj radovedno kakor prestrašeno opa-

razvijajočih se plinov. Kitov žolodec se ne prestando krčevito stiska in širi, ko pride vanj hrana ali kako tuje telo. Ta pritisk bi mogel učinkovati na človeško telo tako močno, da bi ga strl. Tudi če bi kit res vrgel človeka iz sebe celega, ni verjetno, da bi bil po treh dneh še živ.

Lahko pa bi se zgodilo, da je bil kit blizu obale in da je preroka takoj vrgel iz sebe in da je morda Jona prišel k sebi šele čez tri dni. Mogoče pa je tudi, da je rešil Jona, ko so ga vrgli v morje po čudnem naključju na telesu kita. Morda pa je bil kit mrtev. Lahko pa bi bil Jona tudi samo v kitovem žrelu in ne v želodcu. To bi bilo mogoče pri modrem kitu, ki ima tako ogromno žrelo, da bi imelo v njem prostora dvanajst ljudi. V njegovo grlo bi pa človek komaj potisnil roko. Toda tridnevno bivanje v kitovem žrelu bi spet pomenilo čudež, kajti živega človeka v gobcu bi ogražal mogočen jezik.

Zanimivo je, da se je zgodba o Joni ponovila. Neka vest iz leta 1926. govori o mornarju iz kitolovskega čolna, ki ga je kit požrl in je ostal v njem živ poldrugi dan, dokler niso kita ujeli. Zdravniki so na to vest izjavili, da kaj takega ni mogoče.

Ce vse to govori proti možnosti tridnevnega bivanja v kitovem trebuhu, pa to še ne pomeni, da bi morala biti zgodba o Joni samo pravljica. V morje vrženi Jona se je prav lahko s pomočjo kita rešil na obalo. Najbolj verjetno je, da se je rešil na mrtvem kitu ali pa tudi v žrelu živega. Resnični zgodbi o Joni so dodala neverjetne podrobnosti dolga stoletja, v katerih je šla ta zgodba od ust do ust.

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

Ženski vestnik

Stročjega fižola si lahko nasušiš

Pravijo, da letos fižol ne bo dozorel. Oglej si torej tisti fižol, ki se da uživati v stročju, kako je z njim. Če vidiš, da ne bo dozorel, potrgaj zelene stroke, katerih zrnca so še prav drobna. Vsak strok razreži na tri ali štiri kose, operi in deni v vrelo vodo. v ka-

teri naj vreje kakšne štiri minute. Nato stročji fižol ocedi, polij z mrzlo vodo, spet ocedi in pusti na rešet, da se dobro odteče. Nato deni ta fižol na čisto desko, rešeto ali gosto spleteno leseno mrežo, ki je najprimernejša, in zelo posuši na soncu, v pečici ali v štedilnikovi pečici. Med sušenjem večkrat premešaj.

Dobro posušeni stročji fižol shrani v vrečicah ali škatlah na suhem prostoru. Moraš ga večkrat pregledati, da vidiš, ali se ni nalezle vlage. Kadar ga misliš potem kuhati, ga namoči čez noč in odlij vodo, v kateri si ga namakala. Namocenega pripraviš za jed kakor presnega.

Letos, ko bo splošno pomanjkanje živeža, bo posušeni stročji fižol prav dobro došlo hranivo.

Za kuhinjo

Koštrunje meso s stročjim fižolom. En in četrt kilograma koštrunega mesa deni v lonec in nali vodo, da je meso dobro pokrito. Prideni žlico soli, vršček šetrja in tri zrnce česna. Ko meso vre že eno uro, pridene en kilogram na koščke zrezanega stročjega fižola in pusti vreti naprej. Medtem skuhaj posebej v slani vodi kilogram olupljenega in na kocke zrezanega krompirja. Zdaj zreži meso in ga zloži na krožnik, nato ocedi krompir, stresi ga k fižolu in oboje naloži okoli mesa.

Marmelada iz korenja ima okus kakor marmelada. Rdeče korenje mehko skuhaj in olup, nato ga pretlači skozi sito in steklo. Na dva kilograma pretlačene korenjeve gošče vzemi okoli tri četrtinke kilograma sladkorja, zelo drobno sesekljane olupke dveh limon in sok treh ali štirih limon. Vse to deni v dobro položeno posodo in skuhaj. Korenjevo marmelado moraš kakor sploh vse marmelade vlijati vročo v kozarce, ker se potem na vrhu naredi skorja, ki zabranjuje dostop plesnivosti.

Gobja moka je odlična pridelava jedem. Napraviš jo takole: Razne užitne gobe tako posušiš, da se kar drobiijo. Nato jih zmleješ v finem mlinčku za kavo ali pa zdrobiš s tolkačem v možnarju. Opozorjamo pa, moraš kavni mlinček zelo očistiti, da ne bo imela gobja moka okusa po kavi. Isto velja za možnar, ki mora biti zelo čist. Razume se, da moraš temeljito osušiti tudi tolkač. Posušeno gobjo moko shrani v neprodušno zaprte steklenice, da se ne nalezle vlage. Gobjo moko dodajš raznim juhám in raznim omakam za izboljšanje okusa.

O olupljena posušena jabolka. Pri nas navadno narežemo jabolka na krhlje in jih posuše. Je tudi dobro, vendar pa si lahko nasušiš nekaj jabolka na drug način. Olupi kislá jabolka, jih razreži na ploščice, očisti jih pečk in hišic za pečke ter deni v vodo, v kateri je malo limonovega soka ali soli. Nato ocedi vodo in zloži jabolčne ploščice na leseno mrežo ali desko ter jih posuši v peči, štedilnikovi pečici ali drugem primernem toplém prostoru. Posušene spravi v škatle in hrani na suhem prostoru.

Kako vlagamo sadje v med. Ker vsebuje med nad 80 odstotkov sladkorja, je zelo primeren za ohranitev (konzerviranje) vložnega sadja. Tudi sicer je med mnogo boljše in zdravilnejše kakor sladkor. Pri vlaganju postopamo z medom približno prav tako kakor s sladkorjem. Za bolj kisló sadje damo več medu, za bolj zrelo in sladko sadje manj. Vloženo sadje zalijemo z ohlajeno medico. Na primer za konzerviranje sliv in češpelj vzamemo na liter vode 25 dekagramov medu. Mešanico kuhamo toliko časa, dokler se ne odstrani vsa pena z vrha. Penó moramo sproti pobirati. Ko je tekočina čista, jo ohladimo in mlačno vlijemo na češplje. Češplje pustimo cele ali jih olupimo, nato jih naložimo v patentne kozarce in zalijemo z medico. Kozarce zapremo in nato pasteriziramo pri 80 stopinjah Celzija 30 minut. Hruške pa vlagamo v med takole: Sadjé razpolovimo ali ga razrežemo še v manjše kose in ga na pol skuhamo. Naložimo v kozarce in zalijemo z medico. Za hruške damo lahko samo 20 dekagramov. Kuhamo pri 85 stopinjah Celzija le 20 minut. Za jagode, maline, ribiz in podobno pridamo po 50 dekagramov medu na liter vode.

Praktični nasveti

Čiščenje plesnivih sodov. Vrzite v sod kakega pol kilograma živega apna in polijte z 10 litri vode. Sod zamašite in ga valjajte, potem pa pustite nekaj ur. Nato sod izpraznite in ga dobro operite s čisto vodo. Ko je opran, vlijte vanj nekaj litrov 10 odstotne žveplene kisline, dobro povaljate in spet pustite kislino dalje časa v sodu. Zatem sod dobro izperete, osušite in zažveplate. Za žveplanje mora biti sod čisto suh.

RAZISKOVALEC

Raziskovalec: »Da, gospa, tri leta sem živel med ljudožrci.«

Špela: »Oprostite, gospod raziskovalec, da tega nisem vedela. Se boste pač morali zadovoljiti samo s telečjo pečenko.«

ri je visel revolver, prijel z zobmi in odločno začel plezati po jermenu navzdol.

»Bodi previden!« je klical za njim korporal.

»Nikar se ne boji!«

»Če jih boš videl, streljaj vanje!«

»Gotovo.«

Olafove noge, ki so najprej vilese v zraku, so začele zadevati v ledene stene.

Predstojnik je nekako nemirno opazoval tovariševo plezanje.

Olaf je bil že preplezal kakšne štiri metre v globino, ko je zdajci obstal. Kletvica je siknila iz njegovih ust.

Kakih štirideset korakov proč je bil pod ledenim obokom opazil moža, ki je meril nanj. Bil je Dimitrij.

»Le počakaj me!« je kričal Poljak.

Zagrmel je strel in ropotaje odmeval v jami.

Kozak je divje kričnil, a vrvi ni spustil. Ko so tovariši videli, da se je z zadnimi silami držal vrvi, so ga naglo potegnili na površje.

Komaj je bil iz jame, so ga zapustile moči. Položil je roko na prsi, iz katerih je tekla kri, in se zgrudil.

»V zasedi... čakajo...« je še izjecljal. Nato je mrtev obležal. Krogla Poljaka mu je bila prevrtala pljuča.

Po strelu sta voznik in Marija stopila iz skrivališča...

Begunci zaradi padca niso utrpeli nikake poškodbe, ker so bili padli na mehak sneg. Dimitrij si je predvsem prizadeval, spraviti gospodarico v varno zavetje pred kozaki. Zanesel jo je torej v primerno skrivališče. Nato je oprostil uboge konje in jih je pustil, da

so prosto tekali vzdolž rečnega obrežja. Tudi živalim ni padec mnogo škodoval. Voznik je bil deležen le lažjih prask. Ko je spet stal na nogah, je hitro pobral raztroseno orožje in hitel k gospodarici.

To vse se je zgodilo tako hitro, da so kozaki, ko so prihiteli k vrtini, videli spodaj le še prevrnjeno vozilo.

Dimitrij je iz svojega skrivališča streljal v Olafa, ki ga je moral smatrati za sovražnika in se ga ubraniti.

»Ali si ga zadel?« je vprašala Marija, ki je bila pristopila k Dimitriju.

»Ta nas ne bo več nadlegoval. Naj bi bil rajši ostal pri svojih tovariših!«

»Ni mi prav, da si umoril človeka zaradi mene! Rajši bi ga bil samo ranil, Dimitrij!«

»Ali mislite, da bi bil on usmiljen nasproti nam? Zdi se mi, da prav nič ne poznate kozakov.«

»Ne bomo jih čakali, temveč bežali. Ta ledeni hodnik se razprostira najbrž vzdolž vse reke.«

»A kaj bo s sanmi?« je zdaj vprašal voznik.

»Ponje se vrnemo pozneje.«

»Ujemimo konje! Brez njih ne moremo ničesar opraviti,« je rekla Marija. »Če nas bodo sovražniki do tod zasledovali, jim uide-mo na konjih. Torej naglo!«

»Samo še trenutek,« je rekel Fedor. »Naša živila so v sanah.«

»Če želiš, da te ustrelijo, pojdi ponje! Ali ne vidiš, da kozaki zgoraj že prežijo s puškami na nas?« je menil Dimitrij.

»Ne bomo pomrli od gladi, saj ima Sibirija dovolj divjačine,« je tolažila Marija.

Tedaj pa so opazili, da sta bili dve vrvi

spušteni skozi odprtino. Hitro so vsi trije zbežali vzdolž desnega rečnega brega.

Jama je bila videti brezkončna. Sneg, ki ga je narasla voda nosila na površju, je zmrazil v led, nato pa je voda odtekala, tako da je ostala krasna kristalna jama. Na nekaterih mestih je bil hodnik pod ledom pač nižji, vendar je bilo dovolj prostora, da so begunci tudi tod lahko prišli naprej.

Zaslišal je strel, kar je povzročilo, da so se vsi trije pognali še hitreje v beg. Strel iz puške se je pod obokom slišal kakor strel iz topa. Bali so se že, da jih ne bodo preganjalci dohiteli. Sled za njimi so kazale njih stopinje.

Čez kakšnih deset minut so stali pred novo ledeno jamo. Vhod vanjo je bil prav tesen, sicer pa je bila jama videti prostorna. »To je zavetje, ki ga potrebujemo,« je veselo rekla Marija.

»Da nas bodo lahko oblegali,« je bil Dimitrijev odgovor. »Pomislite, gospodarica, da nimamo nikakega živeža s seboj.«

»Pa tudi svoje konje moramo poiskati,« je pripomnil Fedorov. »Če jih prepustimo kozakom, ne moremo priti v Irkutsk.«

Ker jim je močan ovinek rečne struje preprečeval, da bi mogli videti, kaj se je dogajalo za njimi, se je vrnil Dimitrij nekaj korakov nazaj.

Opazil je pet do šest ljudi, ki so korakali vzdolž reke proti njim.

»Kozaki so tu!« je vzkliknil prestrašen.

»Tako se jim moramo skriti!«

Ker so bili na drugi strani reke veliki kupi snega, ki bi mogli nuditi boljšo obrambo pred krogami zasledovalcev, so prekoračili zamrzlo reko.

(Da lje)

Kako je v starih časih razsajala kuga

V starih časih so imeli vse nalezljive bolezni, ki so se naglo širile, za kugo. Tako se govori o veliki strahoti, ki jo je povzročila kuga v starih Atenah, čep. av je zgodovinska resnica, da takrat ni razsajala kuga. Prva kuga v Evropi, za katero se natanko ve, je bila tako imenovana Justinijanova kuga. Trajala je neštivilna življenja v Evropi in Afriki v letih od 531. do 542. Razširila se je v Aleksandriji, po vsej severni Afriki, Palestini, Siriji, Bizancu (zdaj Carigradu), Italiji, Galiji in Germaniji. Kratko rečeno, preplavila je vse prosvetljene kraje na zapadu. Nekatera mesta so tedaj skoraj čisto izumrla.

Druga velika kuga je razsajala za časa Konstantina Kopronina in je trajala celih dvajset let. Njeno opustošenje je bilo strašno, vendar nimamo natančnih podatkov, da bi vedeli, koliko ljudi je pomrlo.

Tako imenovana črna kuga se je pojavila v 14. stoletju nekje na Kitajskem, kjer je umrla za kugo kar 13 milijonov ljudi. Iz Azije je bila prenesena v Malo Azijo, Afriko in Egipt. Potem se je razširila v Grčijo,

Italijo, Francijo, Španijo in Norveško. Po mnogih mestih je pomrlo do dve tretjini prebivalstva. V teku treh mesecev je samo v Bagdadu pomrlo pol milijona ljudi, v Kairu pa v enem samem dnevu 10.000. Otok Ciper je tedaj čisto izumrl. V tistih časih je pomrlo v Evropi za kugo 24 milijonov ljudi, v Aziji pa še mnogo več. Seveda moramo pomisliti, da je bilo prebivalstvo Evrope v tistih časih zelo maloštevilno.

Kakor vidimo, so nalezljive bolezni v nekdanjih časih neovirano kosile človeška življenja. V naši dobi pa je zdravniška veda že tako napredovala, da se ne more več nobena nalezljiva bolezen tako silno razširiti. Zadnja nalezljiva bolezen, ki je razsežnejše in s hujšimi posledicami razsajala po Evropi, je bila tako imenovana španska bolezen (hripa v letu 1918. in v letu 1919.) Terjala je precej smrtnih žrtev. Če bi ta bolezen razsajala v taki razsežnosti v srednjem veku, bi jo menda označili kar za kugo. Saj bi gotovo v srednjem veku terjala še več žrtev, ker je bila takrat zdravniška veda na še zelo nizki stopnji.

× **Manifestacije rumunskega ljudstva za kralja Mihaela.** V nedeljo 8. t. m. se je po odredbi vlade praznovala po vsej Rumuniji kot dan molitve za novega kralja Mihaela. Tudi na ulicah je prirejalo občinstvo manifestacije za novega kralja. Vlada je prepovedala vse nadaljnje žalne demonstracije zaradi odstopitve Transilvanije. Prepovedana je tudi nošnja uniform raznih strankarskih združenj.

× **Francoska Oceanija se je podvrгла pokroviteljstvu generala de Gaullea v Londonu.** Francoski otoki v Tihem morju so se izrekli za francoski narodni odbor generala de Gaullea v Londonu. Glasovanje je pokazalo, da je bilo za priključitev generalu de Gaulleu 5564 moških, medtem ko je dobila vlada maršala Petaina v Vichyju samo 18 glasov. Na podlagi tega izida glasovanja je bil dosedanji guverner francoskih otokov odstavljen in njegove posle je prevzela novo imenovana začasna vlada, dokler ne bo de Gaulle imenoval novega guvernerja. Francoska posest v Tihem morju meri nad 4000 kvadratnih kilometrov. To posest sestavljajo: Družbeni otoki in vrsta drugih otočij. Najvažnejši so Družbeni otoki z otokom Tahitijem. Ti otoki ležijo v Vzhodni Polineziji in štejejo 30.000 prebivalcev. Podnebje na njih je milo in skoraj vse leto nespremenjeno. Zemlja je zelo rodovitna. Uspevajo na njih banane, sladkorni trs, razno sadje in povrtina. Morje ima mnogo rib in bisernih školjk. Prebivalstvo teh otokov ima posebno vero. Časti tri najvišja božanstva, boga luči Taoroa, boginjo teme Hinu in njunega sina Oroa.

× **Zaplamba premoženja kralja Karola.** Ministrski predsednik Antonescu je po Reuterjevi vesti podpisal odlok, ki odreja zaplombo vseh delnic in dobroimetij, ki jih je imel bivši kralj Karol v raznih rumunskih podjetjih.

× **Parnik z vojniki potopljen.** Po angleški vesti so švedski ribiči opazovali, kako je neka angleška podmornica v bližini Skagena napadla neko nemško ladjo za vojaški prevoz in jo torpedirala. Nemška ladja se je v kratkem času potopila. Ugotovili so, da je bila to nemška ladja »Marion« in da je imela na krovu 3.500 nemških vojakov, ki so bili najbrž namejnjeni na Norveško. Vojaštvo so reševale nekatere danske ladje, ki so vseh skupaj rešile kakih 300 vojakov. Mnogo vojakov se je rešilo s plavanjem. Natančno število človeških žrtev še ni znano.

× **Dva angleška rušilca potopljena.** Angleška admiraliteta je objavila izgubo dveh angleških rušilcev. Bila sta to rušilca »Ivanhoe« in »Esk«, ki sta jo potopila sovražne mine in torpede. Dalje je ugotovila admiraliteta, da so neresnične nemške trditve, da je bilo potopljeno zadnje dni pet angleških rušilcev.

× **Bivši rumunski kralj Karol je prišel v Svico.** V nedeljo popoldne je prispel v Lugano brzi vlak, s katerim je potoval kralj Karol. Takoj po prihodu na postajo se je kralj odpeljal v hotel. Rumunski knez Nikola, ki je on svojčas izključen iz kraljeve rodbine, ker se je poročil z meščanko, je prispel v Benetke, od koder je nadaljeval pot v Rumunijo.

× **Odpovedal je službo, da bi v miru počakal konec sveta.** Mladí Eduard Brant je imel dobro službo v neki banki v Kansas Cityju. Proti njegovemu delu ni imel ravnatelj nobenih pomislekov in tako je moč hito napredoval. Nihče pa ni vedel, da je imel Brant neko čudno misel. Kakor je v banki hladno in trezno opravljal svoje delo, tako je bil poln domišljije v svojem zasebnem življenju. Vtepel si je v glavo, da bo 10. junija l. 1940. konec sveta. Ker je bil skrajno vesten mož, je sedel 14 dni pred koncem sveta k svojnemu predstojniku in podal v predpisnem roku odpoved službe zaradi blizajočih se dogodkov. Ravnatelj seveda ni mogel verjeti, da bi tako marljiv uradnik krátko mašo odpovedal službo. Toda z mirnimi besedami je Brant ravnatelju pojasnil, da mu narekuje dolžnost odpovedati službo prav njegova vestnost. Ko je opravil svoje zadnje delo na pisalni mizi, je zapustil svoje mesto. Prišel je 10. junij, toda konca sveta ni bilo. Zdal se je Brant spet prijavil v službo. Ravnatelj je dejal, da se bo otesel take in podobne domišljije. Bil je takoj sprejet.

× **Čedalje manj je ljudi z modrimi očmi.** Francoski učenjak de Candolle je objavil uspeh mnogoletnih raziskav o barvi človeških oči. Po njegovih raziskavah sta dve osnovni barvi, iz katerih se sestavljajo vse druge, to je modra in rjava. Kakor kažejo podatki, imajo ženske v pretežni večini rjave oči, pri moških pa so pogostejše vse barve, ki so v svojih odtenkih različne od obeh barv. Najbolj redke so tako pri moških kot pri ženskah modre oči. Tako vsaj trdi de Candolle, ki pa ima morda v glavnem v mislih Francoze, pri katerih so modre oči res redke. Barva oči se podeduje. Osemdeset odstotkov vseh ljudi ima isto barvo kakor starši, seveda če sta barvi oči pri starših enaki. Če temu ni tako, tedaj se očesna barva ravna po starih starših. Če pa imajo tudi stari starši raznobarvne oči, to je, če sta osnovni barvi rjava in modra, tedaj se podeduje predvsem rjava barva. Iz tega razloga je čedalje manj ljudi, ki imajo modre oči, čedalje več pa oseb z rjavimi očmi.

× **Berač, ki govori 17 jezikov.** Dunajski redar je privedel nedavno na policijo starega razcapanega moža, ki ga je bil zasačil pri beračenju. Pri zaslišanju na policiji je stari berač povedal, da se piše Alojz Šiškin, da šteje 67 let in da govori 17 jezikov. Policijski komisar mu seveda ni hotel verjeti, pa

se je kmalu prepričal, da govori berač gladko poleg nemščine, italijanščino, francoščino in angleščino. Drugih tujih jezikov komisar sam ne zna in zato je moral zasliševanje prekiniti. Berač je potem pripovedoval, da se je rodil v Carigradu in da si je pridobil inženjsko diplomu na tehniki v Rimu. Do konca svetovne vojne je živel v Nemčiji, potem pa so ga izgnali in odpotoval je v Turčijo. Turki pa niso hoteli priznati njegovega državljanstva in tako se je pričelo njegovo romanje po svetu. Naposled je prišel na beraško palico. Dunajsko sodišče ga je obsodilo na mesec zapora zaradi beračenja. Ko odsedi kazen, bo izgnan iz Nemčije.

× **Otroci ameriških priseljencev se sramujejo staršev.** Ameriški vzgojitelji so napovedali boj čudnemu pojavu, ki se čedalje pogostejše opaža med otroki priseljencev. Amerika ima tako veliko moč, da se mnogi otroci Evropejcev, rojeni v novi domovini, sramujejo, ker tudi njihovi starši niso rojeni Američani in ker ne obvladajo dobro angleščine. V naglašanju svojih ameriških prednosti in preziranju vsega, kar ni ameriško, grede celo tako daleč, da ne priznavajo jezika svojih staršev. Proti temu se bore učitelji zlasti s tem, da kažejo v Ameriki rojenim otrokom priseljencev dobre strani njihovih stare domovine, da bi jih pa pripravili do priznavanja še drugega jezika, ki ga govore poleg angleščine, jim razlagajo, kako težavno se ljudje uče tujih jezikov in kako veseli bi morali biti, da so se tako lahko naučili vsaj enega evropskega jezika. Kmalu so začeli otroci prepevati pesmi, ki so jih slišali doma, in pod nadzorstvom učiteljev so učili še druge otroke vsaj izgovarjati imena v materinščini. Učitelji pri tem v prvi vrsti uveljavljajo prednosti nove domovine Amerike, kar je razumljivo. Otroke uče, da ni važno, od kod so prišli njihovi starši, temveč je važno to, kaj store oni sami, novi ameriški državljani, za svojo novo domovino, da postanejo tako nje vredni sinovi.

× **Kako pot napravi bankovec v prometu.** Neka ameriška trgovska zbornica je naredila poseben poizkus, da bi zasledila potovanje nekega bankovca. Na ta bankovec, ki ga je dala v promet, je pritrčila listek z opazilom, naj bi vsakdo, ki bo bankovec dobil v roke, nanj zapisal, kaj je z njim plačal. Čez dva tedna je bankovec prejel neke brivce. Iz zapiskov je bilo razvidno, da je bankovec v tem času sedemindvajsetkrat menjal lastnika. Petkrat so ga uporabili za plačilo mezde, tobaka in cigaret, razen tega so z njim večkrat kupili slanino, pralni prasek, naramnice, zobno kremo in potrebščine za avto.

× **Žepni telefon.** Neki Američan je razpisal nedavno nagrado 50.000 dolarjev tistemu, ki bi izumil žepni telefon. Iz Rima pa prihaja zdaj vest, da tak izum že obstoji in da je izumil žepni telefon Italijan Mastini. Ta telefonček hočejo prvič pokazati javnosti na rimski svetovni razstavi, ki je bila pa zaradi vojne preložena. Vsak izmed obiskovalcev razstave naj bi dobil žepni telefonček, s pomočjo katerega bi lahko telefoniral prav tak, kakor z navadnim telefonom.

× **Svojo lastno poroko je gledal.** V Nemčiji se je pripetil skoraj neverjeten primer. Neki vojak je sklenil oženiti se s svojo izvoljenko. Ker je bil na zapadnem bojišču, se je moral poročiti na daljavo, da bi nevesti ne bilo treba čakati na njegov povratek. Preskrbel si je potrebne papirje, poveljnik mu je dal dovoljenje in podpis, potem je pa vojak odposlal za poroko potrebne papirje po pošti. Takoj potem se je pa pričela velika ofenziva in pošta je za nekaj dni nekje obtičala. Po ofenzivi je dobil vojak dopust in šel je domov, da bi se v redu poročil. Ko je prispel domov in prišel s svojo nevesto v urad, je bil nemalo presenečen, ko je moral sesti na klopi za gledalce, medtem ko so njegovo nevesto poročili na daljavo. Uradnik je namreč vztrajal na tem, da je na listinah rečeno, naj sklene zakon na daljavo. Zato se je držal predpisov in tako je moral vojak slišati, kako je nevesta pritrdila z »da«, in moral je gledati, kako je podpisal poročni zapisnik, na katerem se sam ni smel podpisati. To je gotovo prvi primer, da je bil ženin samo gledalec na svoji poroki.

RADIO

Ljubljana

od 15. do 21. septembra

Nedelja, 15. septembra: 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Pihalni kvartet (Marian Ažman, Zoran Ažman, Slavko Muhič in Pavle Ivanov), vmes plošče. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). — 10.00: Salonski orkester II. — 11.00: Pilihozi harmonikarji. — 12.00: Korošci pojo (plošče). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 17.00: Kmetijska ura: Intenzivno vinarstvo (Pečovnik Konrad). — 17.30: Domači koncert (Dragica Sokova, Poldka Rupnikova, Andrej Jarc, Roman Petrovič in radijski orkester, dirigent Šijanec). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Godbe na pihala (plošče). — 20.30: Pevski zbor »Sloga« iz Ljubljane. — 21.15: Radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples (plošče).

Ponedeljek, 16. septembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vsakemu nekaj (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 18.00: Zdravstvena ura: Zeloščne bolezni (Božena Zajc-Lavričeva). — 18.20: Gounod: Baletna godba iz opere Faust (plošče). — 18.40: Gostinstvo in turizem (Josko Sotler). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Koncert lahke glasbe (Silva Hrašovec in radijski jazz). — 21.20: Uvertire (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesnice bo pel Mirko Premec (pri klavirju prof. Marijan Lipovšek).

Torek, 17. septembra: 7: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Veseli česki pevci in godci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Šramek kvartet »Skrjanček«. — 14: Poročila. — 18.00: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Vzgojne vrednote krščanstva (dr. Stanko Gogaia). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.40: Gospodarski pregled (Drago Potočnik). — 20.00: Za zabavo (plošče). — 20.30: Ruske balalajke (pela bo Helena Gorvatova; pri klavirju Marijan Lipovšek, vmes bo igral na balalajko solo Pik Vladimir). — 21.15: Solistični koncert (celo bo solo igral prof. Čenda Sedlbauer; pri klavirju bo prof. Marijan Lipovšek). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, 18. septembra: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Po domače (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Ruski napevi in pesni (plošče). — 14.00: Poročila. — 18.00: Mladinska ura: a) V kraljestvu skal (Leon Pettau); b) Kaj pravita znanost in tehnika (Adiesič Miroslav). — 18.30: Nedbal: Od bajke do bajke, venček (plošče). — 18.40: Slomšek o vzgoji in pouku (prof. Etbin Bojc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.50: O Rdečem križu. — 20.00: Prenos koncerta Glasbene Matice iz Hubadove dvorane. — 20.45: V Mozartovem carstvu (plošče). — 21.15: Kitaro bo igral g. Antunović Milan. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz nebotičnika.

Četrtek, 19. septembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Zvoki iz Bolgarije (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Duo harmonik (brata Gojoba). — 14.00: Poročila. — 18.00: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.40: Rdeči križ v Jugoslaviji in v Sloveniji (Josip Skalar). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Flauta solo s klavirjem (Slavko Korošec, pri klavirju prof. Marijan Lipovšek). — 20.45:

Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 20. septembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Slovenski napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Salonski orkester I. — 14.00: Poročila. — 14.10: Turistični pregled. — 18.00: Zenska ura: Potreba vzgoje k spoštovanju in pokorščini (Ivanka Velikonjeva). — 18.20: Po daljnih krajih (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Za planince. — 20.00: Balalajke (plošče). — 20.30: Koncert operne glasbe (Tea Laboševa, Ivan Franci in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 21. septembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošče v venček povežimo. — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Plošče v venček povežimo. — 14.00: Poročila. — 17: Otroška ura (Manica Komanova). — 17.30: Preženimo skrbi (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: O fotografiranju (Oskar Kocjančič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Zunanjepolitični pregled (dr. Anton Kuhar). — 20.30: To storil je neznan koren... Vesela igra. Za radio napisal Ježek. Izvajali bodo člani radijske igralske družine. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna bo igral radijski orkester.

Pravijo, da bo Anglijo čez jesen in zimo varovala megla

V zgodovini vojn vidimo na stotine primerov, ko so bile dobljene ali izgubljene velike bitke samo zaradi slabih vremenskih razmer. Vreme je že večkrat zmešalo odlične vojne načrte. Proti vremenskim nesrečam se ne more boriti nobena vojska. Ne gre tu za ostro zimo, pred katero se dober vojskovodja lahko pravočasno zavaruje, ne za hudo vročino, ki jo je mogoče na kak način premagati, temveč za nenadne vremenske spremembe, ki na mah onemogočijo gibanje velikih vojsk. Kadar zaradi nepričakovanih naličev narasejo reke, da se razmoči zemlja in povodenj odnese mostove, se mora ustaviti vsako vojaško napredovanje.

Nemško vrhovno vojno vodstvo zmerom preučuje vremenska poročila. Po mišljenju strokovnjakov nemška vojna sila na Poljskem ne bila dosegla takih uspehov, če bi ne bil lanski september suh, s čimer je bil omogočen prehod nemških motoriziranih divizij čez poljsko nižino. Mesec dni pozneje bi naletelo nemško težko topništvo na blatne eeste, ki bi bile huda ovira že za lahko topništvo. Tanki in težki topovi bi zagazili v blato že na cestah, izven cest pa bi sploh ne mogli napredovati.

Tudi pripravljajoči se nemški napad na Anglijo je odvisen od vremenskih razmer na angleškem otočju. Anglija ima mile zime, hladna in vlažna poletja, mnogo padavin, jeseni močno oblačnost z južnimi in južno zapadnimi vetrovi, ki prinašajo vlago. Morje okrog angleškega otočja je pozimi toplej-

še od podnebja v notranjosti Anglije. Na južni obali vlada približno isto podnebje kakor v italijanski Genovi ali na Reki, čeprav je južna angleška obala severno od teh krajev.

Jeseni in pozimi izhlapeva morje velike množine pare, ki se razprostira nad Anglijo kot mehak ščit. Južna angleška obala ima letno kakih 1700 jasnih ur, kar bi dalo okoli 70 jasnih dni in noči. Jasno vreme pride večini na mesec julij in avgust, v ostalih mesecih pa prevladuje oblačno vreme. Severni kraji so še na slabšem. Znani topli tok, ki prihaja iz Mehškega zaliva, je neke vrste osredna kurjava za vso Anglijo, ki bi bila zaradi svoje lege mnogo hladnejša, če bi je ne grel ta tok. Toplo morje pa povzroča ono nepredirno angleško meglo, znano po vsem svetu.

Prav zaradi te megle so nastale vesti, da hočejo Nemci izsiliti odločitev v najkrajšem času. Baje zavoljo tega so se letalski napadi Nemcev na Anglijo zadne dni tako poosttrili.

Nekateri vojaški strokovnjaki pa menijo, da bi mogla nuditi megla napadalcem velike prednosti. Megla bi omogočila izkrcavanje iz hitrih čolnov, češ da bi jih stražne ladje zavoljo megle ne mogle opaziti. Po mnenju teh strokovnjakov tudi zračni napadi niso izključeni, ker imajo moderna letala naprave, s katerimi se kljub megli da natanko dognati kraj, nad katerim je letalo. Prirodna megla nad Anglijo bi imela tako svoje dobre in slabe strani, vendar je verjetno, da ima za napadenega več dobrih kakor slabih strani.

Za žive strelovode so bili

Mont Blanc, ki je najvišja gora v Evropi, je med planinci manj priljubljen kakor nekateri drugi alpski vrhovi. Plezanje na Mont Blanc je namreč skrajno naporno. Tem bolj pa se zanimajo za najvišjo goro v Evropi zvezdoslovci. Prav na vrhu Mont Blanca stoji zvezdarna, zakaj nikjer v Evropi ni kraja, ki bi bil bližji nebu in bolj odtegnjen velemestnemu dimu in prahu. Z Mont Blanca moreš v čistem gorskem zraku nemoteno posvečati vso svojo pažnjo nebu in skrivnostnim telesom na njem.

Prav pred petdesetimi leti je bilo, ko sta se začela za Mont Blanc zelo zanimati dva znanstvenika zvezdoslovca in hkratu navdušena planinca Vallot in Janssen. Vallot je že od leta 1886 ugibal, kako bi se postavilo na Mont Blancu zatočišče za planince in opazovalnica za zvezdoslovce. Do takrat sta bili le dve kočici na tej velikanski gori. Ena izmed kočic je stala v višini 3819 metrov, ostalih tisoč metrov do vrha pa je bilo brez vsakega zatočišča. Kdor je šel na vrh, si je moral sam prinesiti šotor, če je hotel gori prenočevati. Vallot sam je preživel tri dni na vrhu v spremstvu s svojim pomočnikom in dvema planinskima vodnikoma iz Chamounixa. Ob tej priliki je preučil vprašanje postavitve nove kočice na Mont Blancu. Sam popisuje, kako so na gori prenočili. »Ko smo

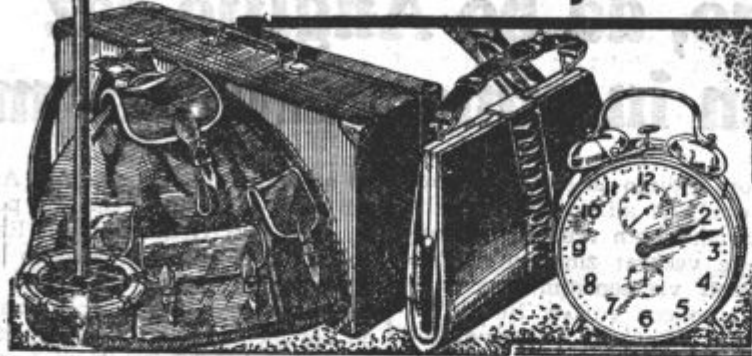
se zjutraj zbudili v šotoru, smo mislili, da se bomo zadušili. Kisika je izredno malo. Potem nas je še zalotila strašna nevihta. Štirje ljudje na samotnem vrhu smo opravljali vlogo strelovodov. Naša telesa so bila nabita z elektriko. Od elektrike so se nam ježili lasje, pri vsakem gibu s prstom je z glasnim prasketom šinila iskra s članka.

Tedaj je Vallot sklenil na vrhu Mont Blanca postaviti kočjo za planince, ki naj bi služila obenem tudi zvezdoslovcem za njih opazovanja. Vallot je takoj poiskal primeren mesto in junija 1. 1890 so bili posamezni deli gotovi. Dne 25. junija istega leta se je napotila vrsta planincev s posameznimi deli kočice na hrbti na vrh. V šestih dneh je kočja že trdno stala na skalnatem temelju 4365 m visoko.

Vallotov tekmeč, ugledni zvezdoslovec Janssen med tem tudi ni počival. Če je zaslovel Vallot po tem, da je prvi zgradil kočjo in opazovalnico na Mont Blancu, je Janssenova zasluga dvonadstropna zvezdarna z daljnogledi ne na vznožju pod vrhom kakor Vallotova kočica, temveč na samem vrhu 4810 m visoko. Pozneje je bila ta Janssenova zvezdarna večkrat popravljena in prenovljena. Zadnjič so jo dopolnili 1. 1937. Zdaj je zvezdarna na Mont Blancu središče znanstvenega dela na področju zvezdoslovja.

Zahtevajte cenik!

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA
V JUGOSLAVIJI

Sternecki
CELJE 97

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglosov s šiframi ostanejo strogo tajni

ŠIVALNI STROJ

levoročni »Singer«, cena 2300 din in krojaški naprodaj, Ljubljana, ul. 5 (čevljar).

POSOSILO

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov, vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Ne odlašajte več, javite se čim prej. Zadruga »Moj dom«, zastopstvo Maribor, Aleksandrova c. 64. Priložite znamke 3 din.

PARCELA

pri Kranju, ob cesti na Golnik, lepa lega, po ugodni ceni naprodaj. Poizve se na Kokrici št. 85.

MLADENIČ

24 let star, z zagotovljeno eksistenco, lep, inteligenten, pošten in značajan se želi seznaniti z lepo, mlado in dobro situirano mladenko zavoljo dopisovanja in prijateljstva. Zakon ni izključen. Ponudbe s fotografijo naj se pošljejo na ogl. oddelku »Domovine« pod »Nenadna sreča«.

PRODAM LAHEK VITELJ

(gepel). Mišace 3, pri Otočah, p. Podnart.

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalec. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

Oglašujte v »Domovini«!

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najnižimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—.

NOV REDILNI PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. Mnogo zahvalnih pisem.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljén: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Pjotr-Rasputin**
Ravljén: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: dln 10.—
Vezana knjiga: dln 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Usoda ljudi!

Znameniti grafolog P. T. Karmah se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo, meji na čudovitost. Grafolog P. T. Karmah Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd.

Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, kajti vse se o pravem času obrne na bolje.

Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več Lego bi smatrali za zmožno. Kupci knjige »Naš život in okultne tajne« dobijo vse štiri omenjene brezplačno. Pošljite še danes natančen naslov in rojstne podatke ter v naprej 30.— din za knjigo »Naš život in okultne tajne« na čekovni račun 17455, na točno in stalno addresso: